
Chinese rivieren

Stampvol met meststoffen | **p.8** |

Teacher of the Year

Maak kennis met de vijf
genomineerden | **p.12** |

Weg uit Irak

Interview met vluchteling-student
Ammar | **p.24** |

RESOURCE [NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 16 – 7 april 2016 – 10e jaargang

Uitstoot compenseren in de tropen

Nog niet zo eenvoudig | **p.14**

>> BOB + COACHING

Bob Jansen, assistent-locatiemanager Lumen/Gaia/Atlas en docent voetbal bij De Bongerd

‘Met oog voor de menselijke maat’

Er gaat natuurlijk niks boven zelf voetballen. Maar Bob Jansen, die tot zijn 37ste in het eerste speelde bij jeugdliefde SKV, staat als coach en trainer alweer jaren zijn mannetje. Op dit moment als assistent bij het Edese Blauw Geel '55, komend seizoen als hoofdtrainer bij vierdeklasser SV Harskamp. Een nieuwe kans om ‘de individuele kwaliteiten van een groep te benutten om een teamprestatie te creëren’. Met oog voor de menselijke maat. ‘Mensen moeten zich prettig voelen in de omgeving waar ze hun hobby uitoefenen.’ **RK / Foto: Guy Ackermans**

>> INHOUD

nr. 16 – 10e jaargang

>> **4**

PLUS ULTRA

Kanshebber voor titel
Beste Gebouw 2016

>> **18**

POORT DICHT

Selecteren van studenten
steeds gewoner

>> **26**

SPHINX

Wageningse basketballers
delen de lakens uit

EN VERDER

- 4 Studentenraad verliest geschil
- 5 'Topsectoren moeten blijven'
- 7 Busbaan ligt in de weg
- 8 Snel herstel na diepe zandwinning
- 10 Frank Berendse neemt afscheid
- 16 Wageningen Olympics
- 22 Meer één met één naam?
- 29 Ondertussen in Brazilië

THUIS

Op onze redactie staan weer gele verhuiskisten. *Resource* verkast, voor de derde keer in drie jaar, dit keer naar Atlas. Verhuizen is ontheemding. Nieuwe routines moeten inslijten, niets ligt op zijn plek. Een nieuw thuisgevoel ontstaat dan door kleine zaken: *Resource*-covers aan de muur, de houten vergadertafel die weer met paperassen bezaaid raakt.

Allledaagse ontheemding bestaat in vele vormen. Het is werken in Den Helder of Lelystad terwijl op de gevel 'Wageningen' staat. Het is voor de vierde maal een werkgever met een nieuwe naam krijgen, terwijl je hetzelfde werk doet op dezelfde plek (p.22). Ervaringen die verbleken bij het verhaal van Ammar Rubayi (p.24). Hij vluchtte van Irak naar Nederland en bouwde via een Wageningse studie een nieuw leven op. Rubayi ontdekte ook de andere kant van de medaille. Zijn verhuizing was 'als een geboorte'. 'Je begint als het ware een nieuw leven.' Wijze woorden. Niet alle ballast hoeft mee in die gele kist.

Rob Ramaker

>> [Waarom gaan koolmeesvrouwtjes vreemd? | p.9](#)

PLUS ULTRA IN RACE VOOR BESTE GEBOUW 2016

- 80 procent van ruimte verhuurd
- Startlife en KLV Professional Match naar verzamelgebouw

Plus Ultra dingt mee naar de prestigieuze titel Beste Gebouw van 2016. Dat heeft de brancheorganisatie van architecten BNA bekendgemaakt. Plus Ultra is het verzamelgebouw voor startende en doorgroeiende kennisintensieve bedrijven op de campus. Het is ontworpen door bureau Wiegerinck uit Arnhem, dat ook verantwoordelijk is voor het ontwerp van Helix.

‘Ik vind het fantastisch dat we zijn genomineerd’, reageert Chiel van Dijen van vastgoedontwikkelaar Kadans Science Partner enthousiast. ‘Dat bevestigt dat we toch een paar goede keuzes hebben gemaakt.’ Plus Ultra is samen met zeven andere gebouwen geselecteerd uit 125 inzendingen. De jury maakt

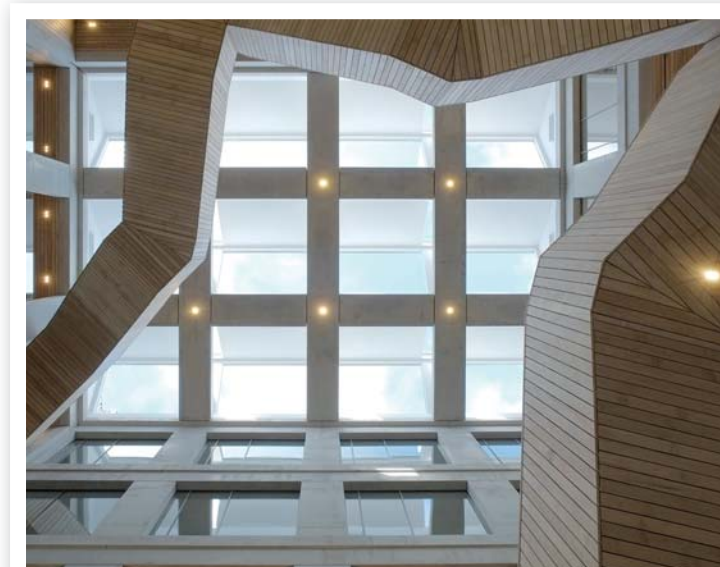

FOTO: KIM ZWARTS EN MARLOES VERHOEVEN

op 19 mei bekend welk gebouw wint. Naast deze jurykeuze is er ook een Publieksprijs. Stemmen daarvoor kan op gebouwwanhetjaar.nl.

Intussen druppelt Plus Ultra langzaam maar zeker vol. Tachtig procent van de ruimte is volgens

Van Dijen vergeven. Eerder waren al twaalf namen bekendgemaakt. Dat waren voornamelijk bedrijven die van elders uit Wageningen naar de campus verkassen. Dat geldt ook voor de twaalf bedrijven die er nu zijn bijgekomen.

Bij de nieuwe namen zitten bekannten als KLV Professional Match en Startlife, die nu in Triton zitten. Ook de spin-offs van Wageningen Universiteit Tyker Technology (gps-gestuurde machines), Surfix (opervlaktechemie) en Kryt (e-learning in het lab) verhuizen intern binnen Wageningen. Uit Bennekom komt IPSS Engineering (procesinstallaties voor de chemie).

DIBcoop (ontwikkeling duurzame businessplannen) verruult het Business- en Science Park Wageningen voor de campus. Uit Lelystad komt Schothorst Feed Research (ontwikkeling diervoeders) naar de campus. Uit Arnhem komt de Qing Groep (machinebouw). De grootste vis die Kadans heeft binnengehaald, wordt volgens Van Dijen vrijdag 8 april bekendgemaakt.

Met de nieuwe bedrijven zijn de technohallen op de begane grond gevuld. Voor het einde van het jaar moet ook de resterende 20 procent van de ruimte zijn ingevuld. **✉ RK**

STUDENTENRAAD VERLIEST GESCHIL OM BESTUURSBEURS

- Raad van bestuur mag plan uitvoeren
- 320 in plaats van 370 per maand

De Landelijke Geschillencommissie heeft het universiteitsbestuur gelijk geven in de discussie over de FOS-vergoeding, de financiële compensatie voor studentbestuurders. Dat betekent dat studenten die een erkende bestuursfunctie bekleden, voortaan een beurs krijgen van 320 euro per maand, in plaats van de 370 euro die de Studentenraad had gevraagd. Ook komt er geen oververgoeding voor tweedejaars masterstudenten van Social sciences.

In de vorige week gepubliceerde uitspraak van de Geschillencommissie staat dat de commissie toestemming heeft verleend aan het instellingsbestuur om ‘de in het geding

zijnde onderdelen van het Profileringsfonds vast te stellen’. Volgens Simon Vink, woordvoerder van de raad van bestuur, betekent dit ‘niets meer en niets minder’ dan dat de universiteit het voorgenomen besluit kan uitvoeren – tenzij de Studentenraad in beroep gaat.

De Studentenraad is teleurgesteld. ‘We hebben hier veel energie in gestoken en dan is dit niet het ideale resultaat’, aldus raadslid Marieke Kil (VeSte). ‘De commissie is het met ons eens dat een oververgoeding voor masterstudenten van Social sciences redelijk zou zijn. Maar wat betreft de hoogte van de bestuursbeurs vond ze de argumenten van de universiteit redelijker.’ Dat resulteerde uiteindelijk in totale instemming met de plannen van het bestuur, ook wat betreft de oververgoeding. ‘We gaan nu met elkaar en onze advocaat bespreken wat we met deze uitspraak gaan doen.’ **✉ LvdN**

FOTO: REMO WORMMEESTER

BEZOEK EUROPARLEMENTARIËRS

Tien Europarlementariërs uit Griekenland, Polen, Italië, Frankrijk, Spanje en Nederland bezochten op 30 maart Wageningen UR. Ze dineerden met de Wageningen Ambassadors en de raad van bestuur. Het bezoek maakte deel uit van een 3-daagse tour door Nederland. ‘Ons land loopt voorop in de EU’, vertelde medeorganisator en Europarlementariër Jan Huitema (VVD). ‘We laten innovatieve bedrijven zien en praten over de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van landbouw, milieu en voeding, om na te gaan of de Europese wetgeving nog up-to-date is.’ **✉ AS**

'TOPSECTOREN VERDER ONTWIKKELEN'

- Hoorzitting Tweede Kamer
- 'Geen nieuw beleid, wel meer geld'

De topsectoren moeten blijven; de politiek moet geen nieuw innovatiebeleid bedenken. Wel moet er extra overheidsgeld komen voor nieuwe cross-sectorale thema's als *biobased economy*, ICT en *urban sustainable delta*. Dat advies kreeg de Tweede Kamercommissie van Economische Zaken vrijdag 1 april.

Tijdens een hoorzitting gaven bestuurders van topsectoren en kennisorganisaties hun oordeel over het functioneren van het kennis- en innovatiebeleid in Nederland. Unaniem adviseerden ze: bouw voort op de topsectoren. Ze hadden echter wel een wensenlijstje. De afgelopen jaren is 12 miljoen euro aan private onderzoekfinanciering van bedrijven niet gehonoreerd door de topsectoren Agri & Food en Tuinbouw, omdat de overheid geen cofinanciering had, vertelde be-

stuurder Loek Hermans. Hij vroeg om meer geld en minder regeltjes bij de toekenning van onderzoeksprojecten.

Erik van Seventer van Food & Biobased Research adviseerde de Tweede Kamer om het budget voor onderzoek en innovatie uit te breiden en gericht in te zetten. 'Probeer eens dertig tot veertig jaar vooruit te kijken. Zet in op de problemen van overmorgen en formuleer daar een programma uit voor 100 procent duurzame energie.' **AS**

©COLUMN|KEES

Levensgeluk

Staatssecretaris Martijn van Dam zei onlangs in de krant dat dieren gevoelswezens zijn die we als zodanig moeten behandelen. Het deed me denken aan een gesprek dat ik eens voerde met een geitenhouder. Ik vroeg hem: 'Waarom houd je geiten?' Boer: 'Geiten leveren me melk en vlees, maar vooral levensgeluk'. Ik: 'Levensgeluk? Bedoel je een lekker geitenkaasje?' Boer: 'Nee, ze geven me nog veel meer! Zo was er eens een groepje jongeren "met een rugzakje" op mijn boerderij. Een van hen was blind en autistisch. Ze liepen door de stal, tussen de geiten door die in het stro lagen. Ik zag dat de autistische jongen zich ongemakkelijk voelde. Dat werd steeds erger, tot dat hij opeens flipte. Hij viel op de grond, rolde door de mest en schreeuwde onverstaanbare woorden. De geiten sprongen geschrokken alle kanten op en bleven op een veilige afstand wachten op de dingen die komen gingen. De begeleiders van de jongen zagen het even aan en wilden ingrijpen.' Dat hoefde echter niet, vervolgde de geitenhouder.

'Een oude geit liep doelgericht naar de kronkelende jongen toe, ging naast hem staan en mekkerde uitnodigend. De jongen hoorde haar en voelde dat de geit zich tegen zijn lichaam aandrukte. Hij werd stil en voorzichtig bewoog hij zijn hand naar de voorpoot van het dier, ging omhoog naar de kop en aaide en krabde de geit onder haar kin. De geit mekkerde tevreden, duwde haar neus tegen zijn hoofd en knabbelde aan zijn oor zoals alleen geiten dat kunnen. De jongen begon te lachen en binnen een minuut was hij "gereset". Hij stond op en liep de rest van de tijd glimlachend rond met het dier in zijn kielzog.'

De boer besloot: 'Geiten geven me levensgeluk'.

Zou Martijn van Dam dat bedoelen met 'gevoelsdieren'? **B**

Kees van Veluw (57) is docent Permacultuur en netwerker biologische landbouw. Zijn visie haalt hij uit zijn werk met zowel Afrikaanse als Nederlandse boeren, zijn vrouw, drie zonen, hond en kippen.

kort

>>IMARES YERSEKE Financiering rond

De financiering van het Regiostation van Imares in het Zeeuwse Yerseke is rond. De gemeente Reimerswaal tekende onlangs een overeenkomst met Imares, dat de komende vijf jaar een subsidie ontvangt van 100.000 euro. Dat meldt Imares-directeur Martin Scholten. Imares houdt een afgeslankt station met veertien medewerkers over in Zeeland voor onderzoek voor de schelpdiersector. Het ministerie van EZ steekt de komende vijf jaar zo'n half miljoen euro per jaar aan geld voor wettelijke onderzoekstaken (WOT) in het Zeeuwse onderzoek. Daarnaast brengen vijf organisaties uit de schelpdier- en visserijsector samen een half miljoen euro per jaar bijeen in de komende vijf jaar. Bovendien blijft het regiostation delta-onderzoek voor Rijkswaterstaat uitvoeren. **AS**

>>NAAR ATLAS

CS, Resource en onlineredactie

Communication Services (CS), de redactie van de website van Wageningen UR en de redactie van Resource verhuizen vrijdag 8 april naar het gebouw Atlas op de Wageningse campus. De verhuizing betreft dertig tot veertig medewerkers die nu in Nexus werken. In Atlas worden zij gehuisvest op de begane grond, naast de afdeling Voorlichting en werving. Eerder dit jaar kreeg Atlas al een 'meer gastvrije en transparante' inrichting. Zo verdwenen de toegangspoortjes. Studentenhuisvester Idealis zal na een verbouwing worden gevestigd in Nexus. **RR**

>>KEURINGSDIENST Boerenkaas

Het team van het televisieprogramma Keuringsdienst van Waarde maakte op 31 maart opnamen op de campus voor een aflevering over kaas. De programmamakers willen weten of boerenkaas wel echt boerenkaas is. Voedselveiligheidsinstituut Rikilt heeft een test ontwikkeld waarmee kan worden aangetoond of kaas is gemaakt van rauwe melk, een voorwaarde om kaas boerenkaas te mogen noemen. Als de melk verhit is tot boven de veertig graden, mag op de kaas dat stempel niet krijgen. Onderzoeker Saskia van Ruth nam de cameraploeg mee het lab in. De uitzending is op 21 april. **KG**

Brexit slecht voor Britse boeren.
Lees het op resource-online.nl

VOORSTEL VOOR PILOT MET AVONDCOLLEGES

- Proef in periode 1 en 2
- Colleges tot negen uur

Er ligt een opzet klaar voor de eerder aangekondigde proef met colleges in de avonden. Volgens een voorstel van een werkgroep zullen sommige studenten in periode 1 en 2 van komend collegejaar van half zeven tot negen uur in de collegebanken zitten.

Als de pilot er komt – de raad van bestuur neemt in mei een beslissing –, krijgen meerdere opleidingen, zowel bachelors als masters, ermee te maken. Zo verschuiven vakken met grote groepen studenten naar de avonden op maandag. Pc-practica vormen ook een knelpunt, net als groepswork. In totaal zullen zo'n 14 tot 22 vakken meedoen aan de pilot. Welke vakken dat zijn, is nog niet bekend. De keuze wordt onder andere bepaald op basis van piekmomenten in het rooster en wifi-metingen.

Op basis van de evaluatie van de proef wordt in 2017 besloten of avondcolleges vanaf collegejaar 2017-2018 standaard worden ingevoerd. **LvdN**

Wat vindt de Studentenraad ervan?
Lees het op resource-online.nl.

'WAGENINGSE' KAAS WINT PRIJS

- Bekroonde melkveehouder werkt samen met onderzoeker
- Innovatieve kaas met eetbare korst

Biologisch melkveebedrijf De Groote Voort in Lunteren is op 31 maart uitgeroepen tot Agrarisch Ondernemer 2016. Het bedrijf maakt bijzondere kaas met Wageningse kennis. Kasper Hettinga van Food quality and design werkt samen met de innovatieve melkveehouder.

De kaas van het melkveebedrijf – Remaker-kaas – heeft een eetbare korst van melkvet en schimmels. 'De binnenkant is Goudse kaas, maar de buitenkant lijkt op Franse schimmelkaas', vertelt Hettinga. Hij doet met studenten onderzoek naar de schimmel- en bacterieontwikkeling van de kaas. Er zijn al vier Wageningse studenten op afgestudeerd.

'In een normale kaas worden er bacteriën aan de melk toegevoegd', doceert Hettinga. 'Tijdens de rijping zetten die lactose, vet en eiwit om in geurstoffen. Om geen schimmel op de kaas te krijgen, gaat er plastic omheen. Maar veehouder Van de Voort hanteert een volledig natuurlijk proces. Hij verhit de melk niet, zodat de bacteriën in de melk niet doodgaan, hij voegt nog bacteriën toe en wacht hoe schimmels gaan groeien op de korst. Soms gaat het mis. Als de verkeerde schimmel of bacterie groeit, kan hij de kaas weggooien.'

Om het natuurlijke rijpingsproces beter onder de knie te krijgen, kreeg Van de Voort enkele

Veehouder Van de Voort met zijn Jersey-koeien.

jaren geleden subsidie. Hij bouwde een nieuwe rijpingsruimte en schakelde Hettinga in. Hettinga onderzocht met zijn studenten de ontwikkeling van de bacteriën, schimmels en geurstoffen in de kaas in de nieuwe rijpingsruimte bij 90 procent luchtvochtigheid. Dat bleek een succes. 'De bacteriën en schimmels groeien sneller bij hoge luchtvochtigheid, maar de groei vlakkt af na enkele maanden. We snappen de dynamiek van de bacteriën en schimmels tijdens de rijping van de kaas nu beter.'

Van de Voort is een bijzondere boer, stelt Hettinga. Hij heeft zo'n 90 Jersey-koeien, die relatief weinig melk geven, maar wel melk met meer vetten en eiwitten. Hij geeft de koeien bijzonder voer en verkoopt zijn kaas voor 30 euro per kilo aan speciaalzaken en restaurants. 'Daardoor is zijn opbrengst per liter melk vijf keer zo hoog als de gemiddelde melkprijs.' **AS**

FOTO: KAASSPECIALZAKEN.BLOGSPOT.NL

DIZI MEETS SCOOTMOBIEL

Bezoekers van de bblthk, de openbare bibliotheek in Wageningen, konden zaterdag 2 april – gepland of per ongeluk – kennismaken met de klank van Chinese muziekinstrumenten zoals de dizi (bamboefluit), er-hu en pipa. Dizispeler Ji-er Wang (foto) en de andere leden van muziekgroep SweetPotatoe brachten klassieke Chinese muziekstukken en gearrangeerde volksliederen ten gehore. De exotische klanken werden ondersteund door dito geuren: Nepalese studenten en promovendi serveerden eten uit hun moederland. De culturele middag was onderdeel van One World Week. **LdK**

FOTO: SVEN MENSCH

BUSBAAN LIGT IN DE WEG

- Bij aanpak van Mansholtlaan
- Geplande tunnelbak neemt te veel plek in

Om de files op de Mansholtlaan op te lossen, wordt ook het laatste stuk tussen Bennekom en de Nijenoord Allee verbreed tot twee maal twee rijstroken. Bij de entree naar de campus moet bovendien een tunnelbak komen voor doorgaand verkeer. Die tunnelbak komt echter in conflict met de busbaan over de campus. Dat bleek vorige week bij de presentatie van de plannen in de Junushoff.

Het probleem zit 'm in de snelheid van het verkeer op de Mansholtlaan – 80 kilometer per uur. Daar hoort volgens de voorschriften een tunnelbak bij die pas voorbij de aansluiting van de busbaan weer op maaiveldhoogte komt. Een

kortere bak met een steilere helling is te gevaarlijk. En een lagere maximumsnelheid strookt volgens de provincie niet met de inrichting van de weg.

Eén oplossing is de busbaan bij Atlas te verleggen. De bus komt dan via de rotonde de campus op, gaat meteen linksaf voor Atlas langs en volgt dan het bestaande traject. Wageningen UR wil hier evenwel niets van weten. Op dit moment wordt namelijk druk gewerkt om van het terrein bij Atlas een natte natuurtuin te maken. Een ander al-

ternatief is de bestaande rotonde te vervangen door stoplichten, met aan de zuidkant een tunnel voor fietsers. Maar ook die nieuwe route slokt een flink deel van de natuurtuin op.

De verbreding van de Nijenoord Allee levert eveneens problemen op. Er blijkt te weinig ruimte te zijn voor de geplande fietstunnels bij studentenflats Hoevestein en Dijkgraaf. **RK**

INNOVATIE LOONT VOOR KOTTERVISSERS

Vanwaar al die aandacht?

'De belangrijkste reden is denk ik dat het positief nieuws was. In 2008 kampte de kottervisserij nog met een negatief resultaat, door hoge brandstofkosten en lage visprijzen. Vorig jaar maakten de vissers winst dankzij energie-efficiënte vistechieken, een lage brandstofprijs en hogere prijzen voor de belangrijkste vissoorten – tong en schol. Dat goede economische resultaat was nieuws.'

Ook de milieuprestaties zijn verbeterd.

'Ja, de CO₂-emissie in de kottervisserij – een hot item – is de afgelopen 20 jaar met zo'n 65 procent afgenomen. Dus de uitkomsten vallen ook goed bij de milieuorganisaties.'

Wat was de belangrijkste oorzaak van de verbetering?

'Innovatie. De kottervissers gebruikten vroeger bijna allemaal de boomkor, een vistuig dat over de zeebodem sleept om met name platvis te vangen. Die boomkor verbruikt drie tot vier keer zoveel brandstof als het efficiënte alternatief, de puls. Zo'n 80 van de 280 kotters zijn inmiddels overgeschakeld op deze pulstechniek. Die overstap zorgt voor minder kosten en CO₂-uitstoot per kilo vis.'

R AS

Wie? Mike Turenhout, onderzoeker van het LEI

Wat? Presenteerde positieve cijfers over de kottervisserij

Waar? Vrijwel alle dagbladen, Omroep Flevoland en Twitter

DAGELIJKS VERS

Het laatste nieuws vind je op resource-online.nl

RESOURCE
Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

ZANDWINPUT ZIT SNEL BOORDEVOL LEVEN

- Verrassend snel herstel na diepe zandwinning
- Promovendus stelt regels op

Het bodemleven in de Noordzee herstelt zich razendsnel na diepe zandwinning, ontdekte promovendus Maarten de Jong tot zijn verrassing. Hij heeft 'ontwerpregels' opgesteld voor toekomstige projecten.

Jaarlijks wordt veel zand uit de Noordzee gewonnen voor bouwprojecten en kustsuppletie. Meestal halen sleephopperzuigers daarbij een twee meter dikke laag zand weg. Voor de aanleg van de Tweede Maasvlakte werd op één plek echter 20 meter zand weggehaald, resulterend in een diepe put.

De Jong, werkzaam bij Imares, onderzocht de ecologische effecten van deze ingreep. Hij telde de hoeveelheid bodemvis en bodemdieren die leven in en op de zeebodem, zoals zee-egels, wormen en schelpdieren. Zijn onderzoek maakte deel uit van het kennis- en innovatieprogramma *Building with Nature*.

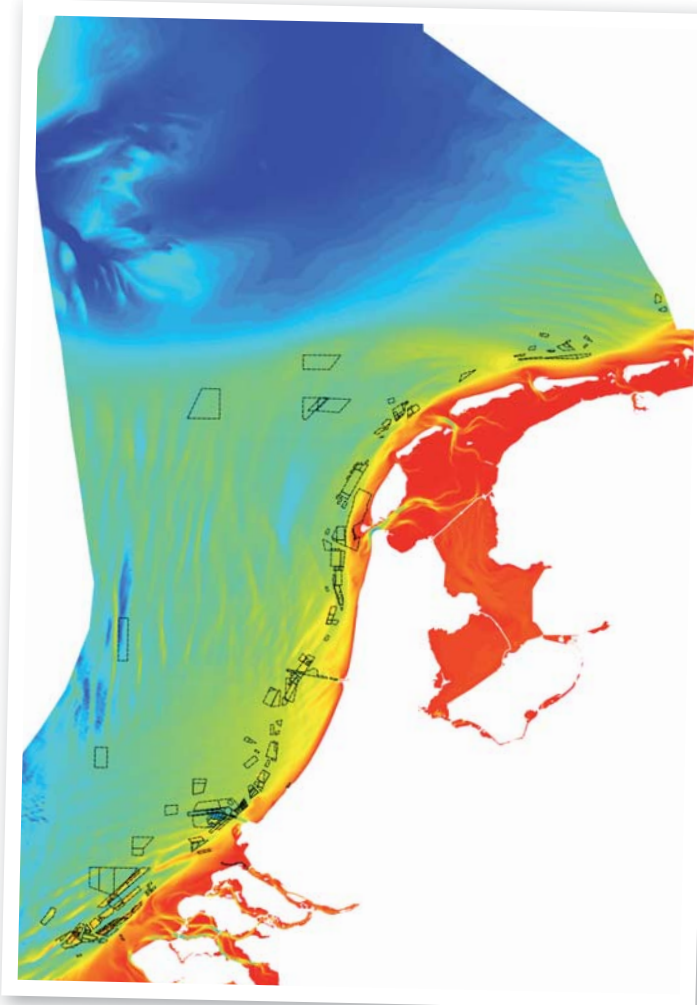
In de zandwinput zat veel meer leven dan De Jong had verwacht. Twee jaar na de zandwinning was de biomassa aan bodemleven met

een factor 7 tot 12 toegenomen. De biomassa van bodemvis – met name schol – was zelfs met een factor 20 toegenomen.

De Jong constateert dus voornamelijk positieve ecologische effecten van de diepe zandwinning in de Noordzee, maar houdt een slag om de arm. 'Je moet dit langere tijd onderzoeken. Zo is het denkbaar dat een zuurstofloos milieu ontstaat op de bodem van de zandwinput, wat het bodemleven juist belemmert.' Bovendien duurt het totale ecologisch herstel van zo'n diepe put tientallen jaren, terwijl de oppervlakkige, twee meter diepe zandwinning maar een herstel vergt van vier tot zes jaar.

De Jong adviseert om ook de ecologische effecten van oppervlakkige en tussenliggende windieptes onder de loep te nemen om een zo goed mogelijke afweging te kunnen maken. Verder heeft hij in 'ontwerpregels' vastgelegd tot welke diepte in de toekomst zand mag worden weggehaald van de Noordzeebodem. Dat varieert per locatie en hangt af van de stroomsnelheid van het water.

Maarten de Jong promoveert op 8 april bij Han Lindeboom, hoogleraar Mariene Ecologie. **AS**

Bestaande zandwinlocaties in de Noordzee.

ILLUSTRATIE: DIRK JAN SAALTINK EN MAARTEN DE JONG

CHINESE RIVIEREN VOL FOSFAAT EN STIKSTOF

- Gevolg van landbouwbeleid
- Veehouderij losgekoppeld van akkerbouw

Chinese rivieren bevatten alarmende hoeveelheden stikstof en fosfaat als gevolg van het Chinese landbouwbeleid. Dat schrijft promovendus Maryna Stokral van Milieusysteemanalyse samen met Chinese en Wageningse onderzoekers in *Environmental Research Letters*.

Veranderingen in de Chinese landbouw hebben de afgelopen decennia geleid tot een veehouderij die is losgekoppeld van de ak-

kerbouw, constateren de onderzoekers. Daardoor wordt de mest uit de veehouderij vaak niet gebruikt om de bodemvruchtbaarheid in de akkerbouw te verbeteren. In 2000 werd tussen de 30 en 70 procent van de dierlijke mest geloosd in rivieren, stelt Stokral vast, terwijl dit in 1970 nog 5 procent was. Bovendien verdubbelde de Chinese veestapel in die 30 jaar.

Het gevolg van deze landbouwontwikkeling is dat de concentratie stikstof en fosfaat in de Chinese rivieren in 30 jaar tijd met een factor 2 tot 45 is verhoogd. Hoewel de bezorgdheid over deze milieuvuiling in China groeit, kan de directe lozing van mest in de rivieren

de komende jaren verder toenemen, waarschuwt Stokral. Ze adviseert de Chinese overheden om

snel actie te ondernemen en meer mest uit de veehouderij te recycleren in de tuin- en akkerbouw. **AS**

SEKSUEEL GEDRAG VAN KOOLMEESVROUWTJE BELICHT

- Groot nieuw veldonderzoek van Gedragsecologie
- Keuzegedrag vrouwtjes alleen uit lab bekend

Waarom gaan koolmeesvrouwtjes geregeld vreemd? Zoeken zij de mannetjes op of andersom? Een groot onderzoek binnen de leerstoelgroep Gedragsecologie moet hier antwoord op geven. Afgelopen week vond de aftrap plaats.

Hoogleraar Marc Naguib bestudeert, samen met collega's van het NIOO, al jaren het gedrag van koolmezen. Meestal staan de mannetjes daarbij centraal, maar de nieuwe proef richt zich juist op de dames. Alles wat we tot nu toe weten over hun seksuele keuzegedrag, is allemaal labkennis, zegt Naguib. 'We weten welke zang vrouwtjes mooi vinden en op wat voor kleuren ze vallen, maar weten niets over hun daadwerkelijke keuzegedrag in het veld. In het lab zijn de keuzes beperkt; het droommannetje kan er gewoon niet bij zitten. Blijven vrouwtjes bij de eerste de beste partner hangen of gaan ze op zoek? En wat is de rol van zang en persoonlijkheid daarbij?'

Koolmeesvrouwtjes shoppen graag buiten de echtelijke sponde. In ongeveer

een kwart van de nesten is minimaal één jong van een andere vader dan de vaste partner van de moeder. Dat is bekend uit genetische analyse van de jongen door Kees van Oers van het NIOO. Hoe die keuze van het vrouwtje tot stand komt, moet het nieuwe koolmezenonderzoek aan het licht brengen. Met geld van het NWO gaat de Zwitserse Nina Bircher dit uitzoeken.

In het Westerheidebos bij Arnhem, de vaste onderzoekslocatie van Naguib en het NIOO, zijn afgelopen week 80 koolmezen (40 mannetjes en 40 vrouwtjes) gezenderd uitgezet. In het bos hangen meer dan 130 nestkasten die zijn voorzien van een ontvanger die het ruimtelijk gedrag van de vogels registreert. De zang van het mannetje wordt door geprogrammeerde zangrecorders opgenomen.

De ontvangers zorgen ervoor dat precies bekend is bij welke territoria – en dus bij welke mannetjes – de vrouwtjes uit hangen. Uit genetische analyse van de jongen kan vervolgens worden afgeleid of dat hanggedrag iets heeft opgeleverd. Koppeling van die data aan persoonlijkheidstesten van de koolmezen, die worden uitgevoerd bij het NIOO, kan interessante conclusies opleveren over de seksuele voorkeuren van vrouwelijke koolmezen en het functioneren van dierpopulaties. **Ⓡ RK**

Een van de 80 koolmezen die onderzoekster Nina Bircher en haar collega's hebben voorzien van een zender.

VISIE <<

'Geef pluim voor zoutvermindering'

Over de hele linie daalt het zoutgehalte van levensmiddelen licht, meldt de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), maar er zijn dissonanten. Sauzen bevatten bijvoorbeeld meer zout dan voorheen en binnen productcategorieën zitten grote verschillen. Charon Zondervan, programmaleider Healthy & delicious foods, pleit voor het bekendmaken van de geteste producten.

Hoe ontstaan de grote verschillen binnen productgroepen?

'Neem diepvriespizza's. Een deel wordt geproduceerd in opdracht van Nederlandse supermarkten die zich hebben aangesloten bij het convenant om minder zout te gebruiken. Maar ondertussen komen er ook pizza's van grote buitenlandse bedrijven op de markt. De receptuur hiervan is niet afgestemd op Nederlandse smaak, conventanten et cetera, maar alleen op regelgeving. Daar kun je natuurlijk niet alles op afschuiven. Afspraken tussen overheid en bedrijfsleven worden vaak gemaakt met brancheorganisaties en niet alle bedrijven zijn daar lid van. Zeker voor traditionele producten wordt soms relatief veel zout gebruikt. Je kunt je echter afvragen hoe erg dat is.'

Hoezo?

'De doelstelling is om Nederlandse burgers minder zout te laten eten. De NVWA maakt echter alleen bekend of producten meer of minder zout bevat dan eerder, niet hoe populair ze zijn. Als de NVWA de productnamen bekendmaakt, kun je inschatten wat het effect is op zoutconsumptie.'

En dat vindt u een goed idee?

'Ja. *Shaming*, maar vooral ook *faming* stimuleert bedrijven te minderen met zout. Bedrijven die het goed doen, zouden een pluim moeten krijgen. Want let wel: het gaat hier niet om wetgeving maar om vrijwillige afspraken. Bedrijven nemen risico's door hun receptuur aan te passen. Het is duurder – zout kost bijna niets –, ze moeten labels aanpassen, onderzoek doen en misschien vinden consumenten producten minder lekker.'

Is het dan zo lastig minder zout te gebruiken?

'Verminderen met 10 procent is makkelijk. Dat kun je stilzwijgend doen zonder dat iemand het merkt. Bij 20 tot 30 procent wordt het technisch uitdagend. Dan moet je gaan nadenken over het productdesign en de marketing. Wil je markten als een product met minder zout of niet?' **Ⓡ RR**

BERENDSE PLEIT VOOR NATUURNETWERKEN

De natuur verandert voortdurend. Het natuurbeleid moet daar veel meer rekening mee houden, zegt vertrekkend hoogleraar Natuurbeheer en plantenecologie Frank Berendse. Hij pleit voor een tweedeling in ons landschap: gebieden waar de landbouw dan wel de natuur prioriteit heeft.

Bij uw afscheid vorige week werd u benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau. Een verrassing?

'Ja, volslagen. Ik heb eens even nagekeken wie hem zoal hebben gekregen. Daar zit ook Jac. P. Thijssen bij, de grondlegger van de natuurbescherming in ons land. Ik ben er heel trots op.'

In uw afscheidsrede zet u de dynamiek van de natuur tegenover de starheid van het natuurbeleid. Houden we teveel vast aan het bestaande?

'Nederland ziet er botanisch gezien nu heel anders uit dan in de jaren zeventig, toen ik begon naar wilde planten te kijken. Aan de ene kant zijn er de veranderingen in het landschap, gedreven door demografische en economische ontwikkelingen. Aan de andere kant is er de dynamiek van de soorten en de voortdurende verschuivingen van hun leefgebieden. Die zijn het gevolg van klimaatverandering, maar ook allerlei andere veranderingen kunnen afname of toename van een soort veroorzaken. We proberen soms krampachtig bepaalde soorten in

stand te houden, maar we zullen moeten accepteren dat dingen kunnen veranderen. Wilde planten en dieren gaan en staan waar ze willen.'

Moeten we dan maar niets doen?

'Zeker niet! We moeten zorgen dat de randvoorwaarden voor natuur in orde zijn. Volgende oppervlakte komt daarbij op de eerste plaats. Er zijn heel veel plekken in Nederland waar natuur en landbouw elkaar ontzettend dicht op de huid zitten. Daarom pleit ik voor een stelsel van Regionale Natuurnetwerken. In die RNN's moet de natuur geen last hebben van de negatieve effecten van de landbouw wat betreft waterhuishouding, bemesting en bestrijdingsmiddelen. Het geldt voor agrarisch natuurbeheer moet in die gebieden worden geconcentreerd. Daar kun je ook investeren in biologische landbouw en kleinschalige recreatie. Daarnaast heb je dan gebieden waar landbouw kan worden bedreven.'

Frank Berendse in 2010. De vertrekkend hoogleraar wil gebieden aanwijzen waar de natuur voorrang heeft.

FOTO: GUY ACKERMANS

Hoe groot moet zo'n Regionaal Natuurnetwerk zijn?

'Groot genoeg om de negatieve effecten van de landbouw buiten de netwerken op afstand te houden. Ik denk toch al snel aan 100 tot 200 vierkante kilometer.'

Wat betekent dat voor ons land?

'De grote bioloog Edward Wilson, de grondlegger van het begrip biodiversiteit, berekent in zijn net uitgekomen boek *Half Earth* dat

de helft van onze planeet ongeschonden moet blijven om 80 procent van alle soorten een toekomst te geven. Dat is een gedachte die we niet kunnen afdoen als naïef. De essentiële vraag is: hoeveel vierkante kilometer is nodig om de verschillende soorten natuur in ons land een echte toekomst te geven? In Wageningen zouden we alles op alles moeten zetten om die vraag te beantwoorden.' **Ⓜ RK**

GEURPROFIEL CHOCOLA VERRAADT HERKOMST

- **Patroon van vluchtige stoffen herleidbaar tot regio**
- **Methode bruikbaar bij fraudeonderzoek**

Het patroon van vluchtige stoffen uit chocolade geeft informatie prijs over de soort cacaobonen dat is gebruikt en de geografische herkomst van die bonen. Deze zogenaamde analytische vingerafdruk kan in de toekomst helpen fraude aan te tonen. Promovendus Valentina Acierno van Rikilt publiceerde die

resultaten met collega's in *Food Research International*.

Acierno onderzocht negentig verschillende soorten pure chocola, verkrijgbaar in Nederlandse winkels. De repen waren van acht verschillende chocolademerken. De boonsoort varieerde – criollo, forastero of trinitario –, evenals de geografische herkomst. De onderzoekster verpulverde de repen, deed ze in luchtdichte flesjes, wachtte een tijdje en haalde vervolgens lucht uit de flesjes door de massaspectrometer. Dit leverde per chocoladesoort een patroon van 136

pieken op, waarbij elke piek een bepaalde geurstof vertegenwoordigde. Acierno gebruikte vervolgens statistische technieken om in de enorme hoeveelheid massaspectrometerdata verschillen en overeenkomsten zichtbaar te maken. Daarmee lukte het haar om het geurpatroon van de chocolade te herleiden tot de botanische en geografische herkomst.

Volgens hoogleraar Voedselauthenticiteit Saskia van Ruth, een van de coauteurs van de publicatie, is dit veelbelovend voor toekomstig authenticiteitsonderzoek. Prijsver-

schillen op basis van boonsoort of herkomst kunnen namelijk fraude met chocolade aantrekkelijk maken. 'De criollo is de koning onder de cacaobonen, die heeft een hogere prijs. En de geografische herkomst wordt gezien als een toegevoegde waarde.' Er ligt nu echter nog geen gevalideerd procedé voor controle-instanties als de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Van Ruth: 'Als je dit als handhavingstool wil gebruiken, moet je de database eerst uitbreiden, want het moet dan ook standhouden in een rechtbank.' **Ⓜ AJ**

Wageningen Campus verandert langzaam in een pretpark en het Vinkje deugt niet als gids naar gezond supermarktvoer, stellen Wageningse roepstoeters op de Resource-site. Ook een mening? Reageer op resource-online.nl of mail naar resource@wur.nl.

REACTIES OP...

RESOURCE-ONLINE.NL

AFGEVINKT

Kees de Graaf, behalve hoogleraar in Wageningen ook voorzitter van de wetenschappelijke commissie van het Vinkje, is geschrokken van de Consumentenbond-campagne 'Weg met het Vinkje'. In een bericht op de Resource-site geeft hij toe dat het voedingslogo 'twee achilleshielen' heeft, maar hij betreurt het 'dat ze het zo negatief framen'.

De Consumentenbond oogst meer bijval dan De Graaf. 'Het grote bezwaar is dat de vinkjes verwarrend zijn', schrijft close. 'Wat bedoelen ze in godsnaam met "Gezondere keuze binnen deze productgroep" en "Bewuste keuze binnen deze productgroep"?' Bas Hofland noemt het Vinkje een 'best wel schandalig systeem', dat cola light – 'gewoon slecht' – een aanbeveling geeft. 'Een marketingsysteem, wetenschappelijk aangeprezen. Dat is pas framen.' Maarten B. vindt het zelfs nodig om op de man te spelen en veronderstelt dat 'deze professor er zelf gewoon te veel aan verdient en het vervelend zou vinden z'n bijbaan te verliezen'.

GUITIGE GEOCACHER

Razende Resource-reporter Roelof Kleis had hem gespot: het houten poppetje bij Atlas dat geocachers op Wageningen Campus met behulp van gps moeten lokaliseren. 'Dus mondje dicht.'

Geocacher is niet blij met het weggevertje: 'Ja, fijne spoiler zo voor de mensen die 'm nog niet opgelost hadden...' En bezorgde student is om weer heel andere redenen niet blij met het bericht. 'Aangezien de WUR toch haar naam ver-

andert, zullen we het dan direct veranderen in Het Wageningse Pretpark en Studeerparadijs, kijkende naar dit poppetje, de mascotte WURwolf, de Zwerkbalk-experience en de nieuwe lichtblauwe wegwijzers? Alles wijst erop dat de campus steeds meer verandert in een pretpark in plaats van een universiteit. Waar kunnen we de parkeermunten kopen?'

WHAT'S IN A NAME?

Blogger Jan-Willem Kortlever is weer lekker op dreef in zijn reactie op het nieuwe merkenbeleid van 'Wageningen University & Research': 'Het lijkt erop dat Wageningen UR in een identiteitscrisis is beland. Na het invoeren van mascottes, een rare spelletjesapp, bewegwijzering in Walibi-kleuren, MOOC-marketing en het bestraten van de grasvelden op de campus wordt nu de hele naam even veranderd.'

'Chapeau voor het samenvatten van alle ergernissen, volgens mij delen veel studenten die met ons', schrijft student. 'Het probleem van managers is dat als dingen lekker lopen, sommigen zich overbodig gaan voelen', legt Management-onderlaag uit. 'Zodra iemand merkt dat je overbodig bent, lig je eruit. Dus als onbelangrijke manager moet je je eigen baan handhaven met innovatieve ideeën.' Gerben vindt het allemaal maar negatief gezeur. 'De laatste keer dat ik je ergens enthousiast over heb gehoord, ben ik ver-

geten', bijt hij Jan-Willem toe. 'Jammer dat je niet eens probeert je in een ander te verplaatsen.' Dat laat de blogger niet over zijn kant gaan: 'Ik was laatst nog positief over de drone tijdens de Dies Natalis.' LdK

Zie ook de rubriek MI op p.22.

AND THE NOMINEES ARE...

Deze vijf docenten geven volgens Wageningse studenten de meest inspirerende lessen en practica. Wie van de vijf uiteindelijk aan de haal gaat met de Teacher of the Year Award 2016, horen we op 21 april. And the winner is...

tekst Linda van der Nat foto's Daniel Dreadson

TOT IN PERFECTIE

Docent Plantencelbiologie **André van Lammeren**, die de prijs in 2010 won en meerdere keren werd genomineerd, stond 'versteld' van zijn nominatie. De populaire docent is sinds kort met pensioen en staat eigenlijk niet meer voor de klas. Desondanks is hij nog steeds betrokken bij een aantal vakken. De jury van Teacher of the Year roemt Van Lammeren om zijn enthousiasme. Bovendien heeft hij, dankzij zijn jarenlange ervaring, zijn lesmateriaal tot in perfectie weten te ontwikkelen. 'We zijn trots dat hij niet alleen zo'n hoog niveau heeft bereikt, maar ook dat hij dit niveau al jaren weet vast te houden, tot aan het einde toe.'

EXCELLENTE DOCENT

Ute Sass-Klaassen, universitair docent Boscologie en bosbeheer, werd al meerdere keren genomineerd voor de Teacher of the Year Award, maar wist de prijs nog niet mee naar huis te nemen. 'Ik vind het een grote eer om bij de vijf beste docenten genoemd te worden.' Ze benadrukte dat onderwijs geven teamwork is. 'Er is niet één type excellent onderwijs, dat is juist heel divers. Ik zou het fantastisch vinden als er een team tot Docent van het Jaar wordt benoemd.' De jury vindt Ute Sass-Klaassen een excellente docent omdat ze precies weet hoe ze kan aansluiten bij de belevingswereld van studenten. Ze kent haar studenten goed en benadert iedereen op een andere manier.

VERNIEUWENDE IDEEËN

Universitair docent **Maria Forlenza**, werkzaam bij Immunologie en celbiologie, werd vorig jaar voor het eerst genomineerd voor de Teacher of the Year Award. Ze stond ook eerder op de longlist. 'Het is altijd een eer, ik ben er heel blij mee.' Ze roemt haar groep studenten, die dit jaar erg goed was. 'Ik heb een heel goede cursus gehad, dus ik had hier stiekem wel een beetje op gehoopt.' De jury noemt Maria Forlenza een 'gepassioneerd docent met vernieuwende ideeën, die het maar saai vindt dat de universiteit om vijf uur sluit'. In het contact met haar studenten is ze in het begin streng, maar naar het einde toe steeds vriendelijker.

EEN STAPJE EXTRA

Universitair docent Hydrogeologie **Roel Dijkma** is verguld met zijn nominatie. 'Dit is een groot compliment.' Dijkma werd nooit eerder genomineerd, al stond hij wel regelmatig op de longlist. 'Ik houd ervan verhalen te vertellen waarvan studenten zeggen: dat doet ertoe.' Hij probeert te voorkomen dat onderwijs geven routine wordt. Volgens de jury van Teacher of the Year heeft Dijkma zijn nominatie te danken heeft aan zijn eigen, natuurlijke stijl van lesgeven, waardoor hij zelfs over minder interessante onderwerpen enthousiast weet te vertellen. Bovendien doet hij graag een stapje extra voor al zijn studenten. 'Hij geeft om zijn studenten en niet alleen op onderwijsvlak.'

KEI IN VERBINDEN

Vorig jaar werd **Noëlle Aarts**, hoogleraar bij Strategic communication, Teacher of the Year. Ze zou het heel bijzonder vinden om de prijs nogmaals te winnen, zegt ze. 'Wanneer je als docent vaker genomineerd wordt, of wint, zegt dat iets over je stabiele kwaliteit. Veel docenten zijn onzeker en vinden het heel spannend om les te geven. Je geeft graag les en doet elke dag je stinkende best. Zo'n prijs zegt dan: je kan echt wat op dat vlak.' Volgens de jury is Noëlle Aarts een kei in verbinden. 'Ze heeft een duidelijke visie op onderwijs en combineert dat met een sterke focus op de persoonlijke ontwikkeling van haar studenten.'

Resource verraste de genomineerden.
Bekijk de filmpjes op resource-online.nl.

Valt REDD+ nog te redden?

CO₂ vastleggen in tropisch bos op kosten van het rijke westen. De kern van het VN-initiatief REDD+ is eenvoudig. Maar tien jaar na de lancering van het principe ligt het idee nog steeds op de tekentafel. En of het daar ooit vanaf komt, is twijfelachtig.

tekst Roelof Kleis

Een vijfde van de wereldwijde uitstoot van CO₂ wordt veroorzaakt door ontbossing. Het loont dus om daar iets tegen te doen. In 2005 lanceerde de Verenigde Naties daarom REDD, wat staat voor *Reducing Emissions from Deforestation and forest Degradation*. REDD moet ontwikkelingslanden in de tropen stimuleren hun uitstoot te verlagen, op kosten van de geïndustrialiseerde landen. Aanvankelijk was het doel alleen om ontbossing tegen te gaan, maar vijf jaar geleden kwam daar koolstofopslag door de aanplant van nieuw bos bij – het plusje in REDD+.

REDD+ leek het ei van Columbus. Niet alleen werd de klimaatverandering aangepakt, ook de natuur had er baat bij. Zonder dat het ontwikkelingslanden een cent kost. Maar zo simpel is het allemaal niet. REDD werd REDD+, wat de zaak al compliceerde. Bovendien is goed bosbeheer meer dan alleen maar koolstofopslag, luidde de kritiek. Die opslag mocht niet ten koste gaan van de biodiversiteit van bossen of de sociaal-economische ontwikkeling van de lokale bevolking, zegt persoonlijk hoogleraar Politics of environmental knowledge Esther Turnhout. Daarnaast werd de discussie verbreed naar allerlei andere vormen van landgebruik die ook een belangrijke rol spelen in de uitstoot van CO₂. Turnhout: 'Landbouw bijvoorbeeld, is een grote bron van CO₂-emissie. Maar er zijn ook vormen van landbouw die juist koolstof opslaan. Dat landgebruik zou daarom ook in aanmerking moeten komen voor REDD+-compensatie.'

CARBONISATIE

Kortom, REDD+ werd gaandeweg de discussie steeds ingewikkelder. 'Het idee is simpel, maar de uitvoering moeilijk', erkent promovendus Marjanneke Vijge. 'Oorspronkelijk zou het alleen over koolstof gaan; REDD was een eenvoudig compensatiesysteem voor emissie. Maar dat is het allang niet meer. REDD+ is niet één mechanisme, er zijn heel veel vormen van REDD+ en ideeën over waar het heen gaat.' Vijge deed een studie naar wat zij de carbonisatie van het bosbestuur noemt. 'Met die term doel ik op het framen van bossen in termen van klimaatverandering. Het bos als opslagplaats van koolstof. Dat hoeft niet per definitie eendimensionaal te zijn, maar kijk je alleen naar dit aspect, dan leidt dat tot versimpeling van het beleid.'

Vijge onderzocht of REDD+ inderdaad zo'n versimpeling veroorzaakt. Daar is volgens haar

geen eenduidig antwoord op. 'Op globaal niveau gaat heel veel aandacht uit naar het meten van koolstofopslag en is het vooral een technisch debat. Maar op nationaal niveau ligt de focus van REDD+ juist wel sterk op de zogenoemde non-koolstofdoelen: biodiversiteit, lokaal levensonderhoud, duurzame ontwikkeling en participatie van de lokale bevolking.'

Vijge baseert zich onder meer op beleidsdocumenten van acht landen over REDD+. Zij plaatst daarbij wel een flinke kanttekening. Papier is gewillig. 'Het is vooralsnog vooral retoriek. Als je kijkt naar wat landen hebben gedaan aan het monitoren van die non-koolstofeffecten, dan zie je dat die ontwikkeling erg achterloopt bij de monitoring van koolstof.'

REDD+ staat of valt met meten en monitoren. Turnhout: 'Alleen als een ontwikkelingsland de reductie van emissies overtuigend kan aantonen, komt het in aanmerking voor financiële compensatie.' Wageningen speelt een promi-

'De sterke focus op financiering door middel van emissierechten is een vergissing'

nente rol in de ontwikkeling van de meetsystemen. Maar meten is niet het probleem, is de stellige overtuiging van hoogleraar Geo-informatie kunde en remote sensing Martin Herold. 'De beschikbaarheid van instrumenten om koolstofopslag te meten en data te verzamelen is niet de beperkende factor van REDD+. Onze kennis van het bos en de veranderingen die daar plaatsvinden, is de laatste jaren enorm gegroeid. Natuurlijk zijn er nog gebieden in de wereld waar die kennis minder is, maar er is veel verbeterd in de capaciteit van die landen om koolstof te meten. De technologie is niet de limiterende factor.'

EMISSIONSMARKT

De financiering van REDD+ daarentegen is wel de achilleshiel. Die financiering is tot op heden niet van de grond gekomen. Moeten rijke landen geld stoppen in een fonds waaruit emissiebeperking wordt betaald of moet er een systeem van verhandelbare emissierechten

komen? In dat laatste geval verkopen ontwikkelingslanden de door hen bespaarde tonnen CO₂ als emissierecht aan westerse landen of bedrijven, die daardoor meer CO₂ mogen uitstoten.

'Het is twijfelachtig of zo'n markt er komt', zegt Vijge. 'REDD+ neemt zoveel verschillende vormen aan, dat het de financiering moeilijk maakt.' Hoogleraar Turnhout is beslist. 'Zo'n markt komt er niet. De ontwikkelingslanden geloven er niet in. Die hebben helemaal geen behoefte aan een internationale koolstofhandel tussen noord en zuid. Bovendien bestaat er veel weerstand tegen het idee van financiële compensatie of vermarkting van bos en natuur. De sterke focus op financiering door middel van emissierechten is een vergissing. REDD+ is in de kern een goed idee, maar het is te ingewikkeld geworden. We zijn op een weg die alleen nog maar kan mislukken. Aan de andere kant: de klimaatop in Parijs heeft REDD+ niet de nek omgedraaid.'

Dat benadrukt Herold ook met kracht. Hij is veel optimistischer gestemd. 'REDD+ is sterk uit de Parijs-overeenkomst gekomen. Het belang van bos als koolstofput is de kern geworden van het beperken van de gevolgen van klimaatverandering. REDD+ speelt daar een hoofdrol in. REDD+ is aan een ontwikkelingsagenda gekoppeld en is in die zin nog steeds levend.' Herold ziet liever dat het glas halfvol is dan halfleeg. 'Het idee van REDD+ is nog steeds een succes. REDD+ heeft de mindset van mensen veranderd. En daar gaat het uiteindelijk om: gedragsverandering. De discussie over REDD+ is te veel gecarboniseerd, de focus ligt te veel op koolstof. Wat uiteindelijk belangrijk is, zijn de menselijke activiteiten die je wilt beïnvloeden. De koolstof is maar een meetinstrument aan het einde van die keten.'

EEN ZEGEN

Dat REDD+ zo veelomvattend is geworden, is volgens Herold misschien wel juist een zegen. 'Er is geen eenvoudige oplossing voor ontbossing. 77 procent van de ontbossing in de tropen is aan landbouw gerelateerd. De oplossingen liggen dus ook buiten het bos. We moeten naar integrale oplossingen waar landbouw en bos deel van uitmaken. In Wageningen hebben we al die disciplines bij elkaar. Wij zijn de nummer 1 in de wereld. Je kunt kritisch zijn of constructief. Het is de rol van Wageningen om constructief te zijn.'

WAGENINGEN OLYMPICS

Let op de dynamiek in dat rechterbeen, het opwippende staartje, de samengeknepen mond. Aan Camilla De Toter van het Italiaanse team – op haar gezicht zie je het rood en wit van de nationale driekleur – heeft het niet gelegen in de finale van de Wageningen Olympics. Na dit potje mattenvoetbal met megabal eindigde haar team #petalosi uiteindelijk als derde. In totaal deden 16 teams mee aan de Olympics, op vrijdag 1 april in De Bongerd. De meeste vertegenwoordigden een land, maar er waren ook een 'wereld'- en een vluchtelingenteam. De Beunhaasjes uit Nederland wonnen, de Thaise ploeg kreeg de prijs voor de beste outfit. LdK / foto: Sven Menschel

**Bekijk de hele fotoserie
op resource-online.nl.**

Selectie aan de poort

Zijn je cijfers niet hoog genoeg of ben je te weinig gemotiveerd? Dan mogen steeds meer opleidingen je afwijzen. Selectie aan de poort is geen taboe meer, ook niet bij de 'eigen' master. Critici wijzen op het discriminerende effect. 'Niet kloten, maar loten.'

tekst Bas Belleman (HOP) en Rob Ramaker
illustratie Henk van Ruitenbeek

Een 9,6. Met dat eindexamengemiddelde sloot Meike Vernooij in 1996 haar middelbare school af. Toch mocht ze niet beginnen aan de door haar gewenste studie geneeskunde. Tot driemaal toe werd de gymnasiaste uitgeloot; een krachtige illustratie van de nadelen van loting. Het geval zorgde voor een landelijke discussie. En in het kielzog daarvan voor nieuwe selectiemogelijkheden, bijvoorbeeld op motivatie en cijfers.

Sinds die tijd heeft selectie, daarvoor min of meer taboe (zie kader), een flinke opmars doorgemaakt. Vanaf 1999 mochten opleidingen met een numerus fixus de helft van hun studenten zelf selecteren en vanaf 2011 zelfs allemaal. In de twee jaar daarna nam het aantal studiekeizers dat te maken kreeg met selectie toe tot 30 procent. De populariteit van lotingen nam ondertussen sterk af; juist daarop lijkt nu een taboe te rusten. Vanaf 2017, zo herhaalde onderwijsminister Bussemaker recent nog in de Tweede kamer, gaat loten zelfs geheel in de ban.

Ook in Wageningen wordt tegenwoordig op beperkte schaal geselecteerd. In 2014 voerde Voeding en gezondheid een numerus fixus met selectie in. Scholieren worden gerangschikt op hun eindcijfer in relevante vakken als scheikunde en biologie, plus de uitkomsten van een motivatie- en kennistest. Scholieren met een 8 of

hoger zijn sowieso welkom. Twee andere studies – Biotechnologie en Moleculaire levenswetenschappen – overwogen de invoering van een studentenplafond langs dezelfde lijnen.

ZIELIGER

Bestuurders, politici, maar ook studenten zijn selectie steeds normaler gaan vinden. Dat is echt een perspectiefverandering, zegt onderwijshistoricus Pieter Slaman. 'Het pleidooi voor loting is een voorbeeld van "collectief" denken, waarbij het zielig is dat iemand met een zeven geen kans

'Als je selecteert op basis van gesprekjes, loop je het risico van culturele selectie'

krijgt. Maar tegenwoordig vinden we het nog zieliger als een excellente student door loting buiten de boot valt. Dat is "individueel" gedacht.'

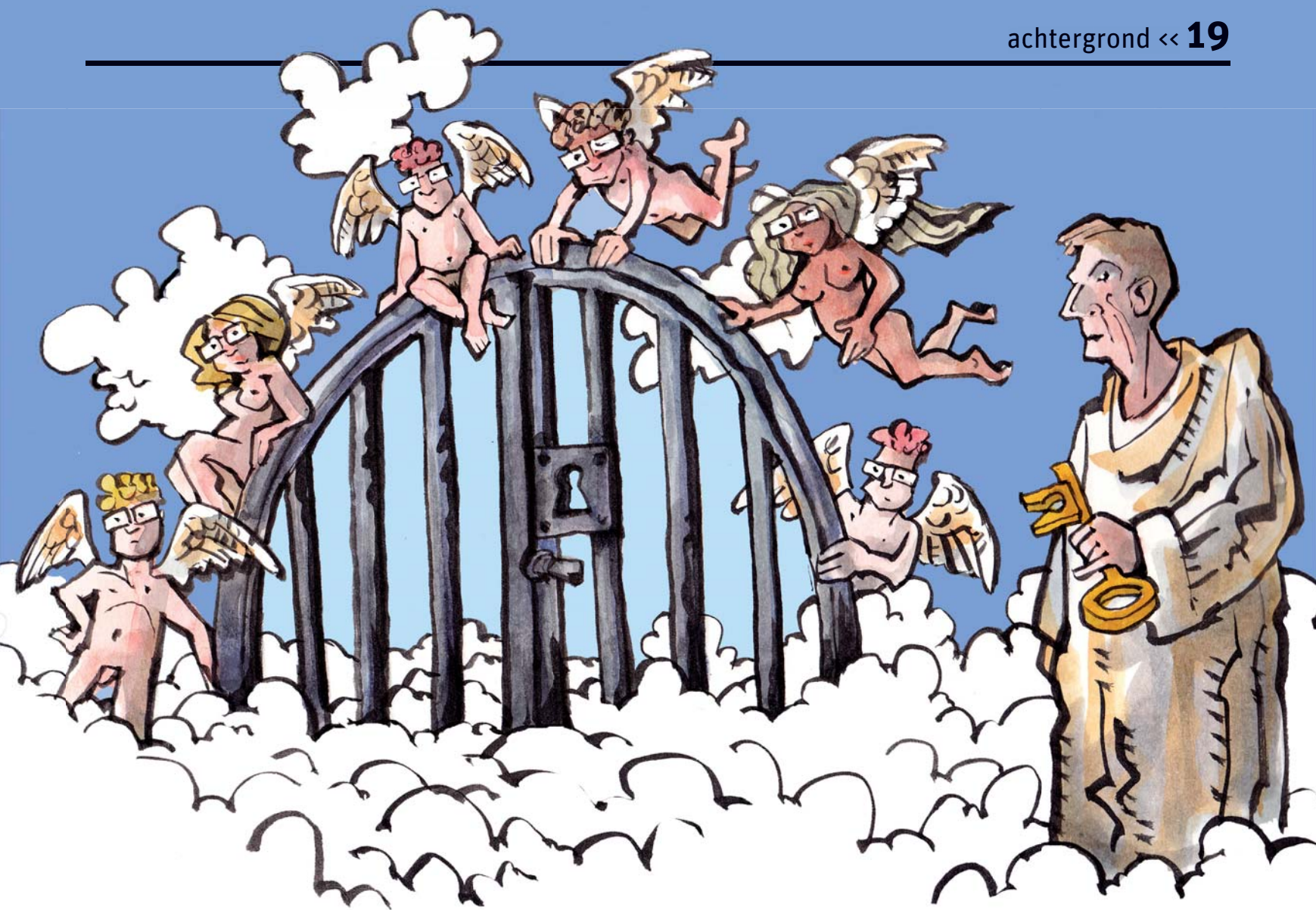
Niet iedereen is enthousiast over deze verandering. 'Ik maak me grote zorgen om die hang naar selectie', zegt D66-Kamerlid Paul van Meenen. Hij vindt dat selectieprocedures niet transparant zijn, waardoor een student niet kan bepalen of de afwijzing terecht was. Ook de Wageningse Student Council betwijfelt of eer-

lijke selectie mogelijk is. 'Wetenschappelijk hebben we nog geen goede manier gevonden om te testen', zegt Marieke Kil van studentenfractie VeSte. De voorspellende waarde van eindexamencijfers blijkt beperkt. En het is maar de vraag of motivatietesten echt betrouwbaar zijn.

COPYCAT-EFFECT

Ook aan de poort van masteropleidingen ontstaan steeds ruimere mogelijkheden om niet iedereen toe te laten. In 2014 werd zelfs de 'doorstroommaster' afgeschaft: bachelordiploma's geven niet langer automatisch toegang tot de aansluitende masteropleiding. De stap moet studenten motiveren hun masterkeuze nadrukkelijk te overdenken. Studentenorganisaties vinden dit maar niks. Afgelopen januari stuurden studentenfracties uit heel Nederland een brandbrief naar minister Bussemaker. Ook de Wageningse Student Council tekende. De raad ziet de maatregel als een bedreiging voor de toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Vooral omdat in Nederland de combinatie van bachelor en master de standaard blijft en slechts een gering aantal studenten na de bachelor de arbeidsmarkt op gaat.

De studentenorganisaties zijn hierbij bang voor het copycat-effect. Zodra één universiteit ermee begint, zouden andere volgen. 'Universiteiten zijn namelijk bang om, cru gezegd, het

afvoerputje te worden', zegt Kil. Wageningen heeft hierbij volgens Kil een bijzondere positie. Aangezien veel Wageningse studies uniek zijn, is er geen concurrentie. Dat schept echter ook een unieke plicht om te streven naar toegankelijkheid, zeker voor de eigen bachelorstudenten.

Vooralsnog heeft Wageningen University geen concrete plannen voor strengere selectie aan de poort bij masters. Voorlopig wordt alleen nog bij buitenlandse studenten en zijinstromers gekeken of iemand een relevante vooropleiding heeft en het Engels voldoende beheerst. De 'eigen' studenten stromen ongehinderd door, al wordt de landelijke discussie vanuit onderwijsinstituut OWI met belangstelling gevolgd.

ACHTERGESTELD

Ondertussen klinken ook al de eerste waarschuwingen. Selectie blijkt namelijk geen neutraal middel. Vooral allochtone en mannelijke studenten deinzen terug voor selectieve opleidingen, constateerde de Onderwijsinspectie eind vorig jaar. Tweede Kamerlid Van Meenen (D66) breekt daarom een lans voor het aloude loten. 'Ik zie de wrange kanten van loten wel, maar wat je er ook van kunt zeggen: het is volstrekt fair, zonder aan-

zien des persoons.' Hij heeft er zelfs een slagzin voor bedacht: 'Niet kloten, maar loten.' Veel steun krijgt Van Meenen nog niet in de Kamer, maar de Onderwijsinspectie en het ministerie van Onderwijs doen wel onderzoek naar eventuele ongewenste effecten van selectie.

Onderwijskundige Slaman verwacht dat in de samenleving steeds nieuwe groepen jongeren in een achtergestelde positie zullen belanden. 'Denk maar aan allochtonen. Als je selecteert op basis van gesprekjes en persoonlijke ontmoetingen, loop je altijd het risico van culturele selectie.'

Met de briljante gymnasiaste Meike Vernooy kwam alles overigens goed. In 1999 werd ze via een regeling voor 'schrijnende gevallen' toch toegelaten tot de geneeskundestudie. Tegenwoordig werkt ze als neuroradioloog in het Erasmus Medisch Centrum. ®

Weten hoe de discussie over selectie verdergaat?

Volg het nieuws op resource-online.nl.

STUDEREN: VOORRECHT VAN DE HOGERE STAND

Lange tijd was het in Nederland onnodig studenten te selecteren. Tot de jaren zestig was de instroom beperkt. 'Nederland was een standenmaatschappij en een universitaire opleiding werd gezien als het sluitstuk van een opvoeding tot lid van de hogere standen', zegt onderwijshistoricus Pieter Slaman. 'In de negentiende eeuw leerde je in je studietijd bijvoorbeeld ook paardrijden.' Kinderen van arbeiders kwamen niet, want voor hen was de universiteit te duur. Door de democratisering van het hoger onderwijs nam het aantal studenten in de jaren zestig en zeventig snel toe. In 1974 werd bij geneeskunde loting ingevoerd om de massale toestroom in goede banen te leiden. Om 'laatbloeijs' niet te hinderen, werden cijfers daarbij niet meegewogen. Pas vanaf de jaren negentig mochten opleidingen langzamerhand gaan selecteren op cijfers, talent en motivatie.

Stapje voor stapje meer voedsel

Technisch gezien kunnen we de groeiende wereldbevolking blijven voeden met behulp van traditionele veredeling, zeggen de hoogleraren Martin van Ittersum, Richard Visser en Phil Macnaghten. Maar de praktijk is weerbarstig. Aanvullende gentechnologie kan – mits het doel deugt – wel degelijk nuttig zijn.

tekst Albert Sikkema foto Freek van den Bergh

De wereldbevolking groeit de komende decennia naar 9 miljard inwoners. Bovendien verandert het dieet van veel wereldburgers: meer vlees, minder plantaardige voeding. In 2050 hebben we daardoor 60 procent meer voedsel nodig dan nu, heeft de wereldlandbouworganisatie FAO uitgerekend. Gaat dat lukken zonder gentechnologie?

In theorie kan het, antwoordt Martin van Ittersum, hoogleraar bij Plantaardige Productiesystemen in Wageningen. Hij rekent voor allerlei

regio's in de wereld de *yield gap* uit, het verschil tussen de actuele en de potentiële landbouwproductie. Hij weet dus of er ruimte is voor productieverhoging. Die ruimte is groot in Afrika, het continent waar de grootste bevolkingsgroei is voorzien. 'In de meeste Afrikaanse landen zitten de boeren op 20 tot 30 procent van de productie die je kunt realiseren met een optimaal gewasmanagement. Ter vergelijking: Nederlandse boeren zitten op 80 procent. Er is dus voldoende ruimte om de landbouwproductie te verhogen.'

Ook Richard Visser, hoogleraar Plantenveredeling, denkt dat we de wereld kunnen blijven voeden, 'kijkend naar het niveau van de huidige productie in veel ontwikkelingslanden en de enorme verkwisting van voedsel'. De veredeling van gewassen speelt een belangrijke rol bij die verhoging van de landbouwproductie. '50 procent van de potentiële productieverhoging kun je bereiken met plantenveredeling, de andere 50 procent met bijvoorbeeld mechanisatie, kunstmest en beter bodem- en waterbeheer. Ik verwacht dat de veredeling blijft zorgen voor hogere opbrengsten, omdat we steeds meer grip krijgen op complexe eigenschappen, zoals droogte- en zouttolerantie, die de opbrengstzekerheid vergroten.'

TERGEND LANGZAAM

Het kan dus, als je puur kijkt naar de fysieke landbouwomstandigheden. Maar het baart Martin van Ittersum zorgen dat de feitelijke productiegroei in veel ontwikkelingslanden tergend langzaam gaat. 'Het blijkt heel lastig om de land-

bouwontwikkeling op gang te krijgen in gebieden met een lage productie. Je moet namelijk aan heel veel knoppen tegelijk draaien.'

Wat bijvoorbeeld in Afrika als eerste opvalt, is de slechte bodemvruchtbaarheid. Soms kan die worden verbeterd met meer kunstmest, maar soms kent de bodem structurele problemen, zoals een tekort aan organische stof of een te hoge zuurgraad. Dan heb je jarenlang forse investeringen nodig om de bodemvruchtbaarheid te verbeteren, zegt Van Ittersum.

De beheersing van ziekten en plagen is het volgende probleem. Daar kun je iets aan doen met gewasbescherming en plantenveredeling, zegt Van Ittersum. 'Je combineert dus betere zaden met beter bodembeheer, voldoende nutriënten, onkruidbestrijding, recycling van gewasresten en een bouwplan met vruchtwisseling. Dit is feitelijk de vertrouwde agronomie die we ook in Nederland toepassen, maar die je continu moet verbeteren.'

Sociaal-economische factoren spelen ook een grote rol bij productieverhoging. Heeft het boeren gezin voldoende land, kennis, tijd en machines tot zijn beschikking? Van Ittersum: 'In Afrika hebben veel boerenfamilies minder dan een hectare grond. Dat is te weinig om een inkomen uit te halen én te investeren in landbouwontwikkeling. En dan hebben we nog de landbouwinfrastructuur, met zijn markten, prijzen, politieke en economische belemmeringen.'

MAATSCHAPPELIJK DEBAT

Daar zit 'm de knep, zegt hoogleraar Phil Mac-

KAMERVRAAG AAN RESOURCE

Doorgaans stellen ze hun vragen aan het kabinet, maar sinds kort kunnen Tweede Kamerleden ook aan *Resource* een vraag stellen waarop Wageningse wetenschappers mogelijk het antwoord weten. In deze aflevering een vraag van SP-Kamerlid Henk van Gerven: **Kunnen we de wereld voeden met traditionele plantenveredeling?**

SP-Kamerlid Henk van Gerven wil weten wat er nodig is om de groeiende wereldbevolking te blijven voeden.

naghten, die de introductie van nieuwe technologie onderzoekt in Wageningen. 'De vraag of we de wereld kunnen voeden, is geen technologische vraag. We moeten kijken naar de sociale, ethische, institutionele, politieke en culturele aspecten van de voedselvoorziening. Al die aspecten zitten opgesloten in landbouwsystemen in de wereld. Om resultaat te boeken, moeten we die sociaal-culturele aspecten begrijpen en de condities creëren die zorgen voor agrarische ontwikkeling en een leefbare, gezonde omgeving. Daarvoor moeten we met de bevolking in debat over welke technologie zij nodig hebben en welke voordelen zij zien in nieuwe technologie.'

Macnaghten schreef een boek over de lessen die we kunnen trekken uit de introductie van genetisch gemodificeerde gewassen (gmo's) in Mexico, Brazilië en India. Hij vindt dat de discussie zich te veel toespitst op de vraag of gmo's veilig zijn voor onze gezondheid en het milieu. We moeten volgens hem de vraag stellen of de boeren en de bevolking voordeel hebben bij de nieuwe technologie. 'Kijk eens naar de publieke perceptie van medische biotechnologie: iedereen weet dat die levens spaart. Vergelijk dat met de heersende mening over agrarische biotechno-

logie: die dient geen publieke doelen, maar alleen de verkoop van pesticiden door Monsanto.'

Van Ittersum geeft Macnaghten gelijk op dit punt. 'Probleem van de gmo's is dat de bedrijven veel hebben beloofd, maar dat de eerste grootschalige toepassing bestaat uit herbicideresistente gewassen. De gmo's hebben wellicht eerder geleid tot gebruik van meer dan van minder bestrijdingsmiddelen. Ik heb geen bezwaar tegen gmo's, maar ze moeten passen in de mix van maatregelen om de landbouwproductie op duurzame wijze te verhogen.'

VEREDELINGSDOEL

Ook plantenveredelaar Richard Visser vindt dat de voedseltechnologie ten dienste moet staan van maatschappelijke doelen. Hij vindt het geen probleem om te werken aan een gm-gewas dat meer voedselzekerheid biedt onder droge omstandigheden. Verder denkt hij aan gewassen als aardappel, cassave en fruitbomen. 'Allemaal gewassen waarbij het zeer lang duurt voordat je een goed ras hebt ontwikkeld. In zo'n geval is de toevoeging van bijvoorbeeld een resistentiegen – met behoud van alle pluspunten van het originele ras – zeer wenselijk. Dat kan met nieuwe

technieken als cisgenese en Crispr-Cas.'

Visser vindt dat we in het toelatingsbeleid geen onderscheid meer moeten maken in technieken – al dan niet gmo – maar in het veredelingsdoel. 'In Europa wordt de discussie heel erg gefixeerd op de techniek, maar landen als Australië en Canada beoordelen de veredeling al op het eindproduct: is dat veilig voor mens en milieu? Gelet op de technologische ontwikkelingen, lijkt mij dat de beste weg.'

Maar beoordeling van de veiligheid alleen is niet voldoende, herhaalt Phil Macnaghten. 'Misschien willen we die gm-gewassen wel, maar we begrijpen de maatschappelijke gevolgen van deze technologie niet goed, omdat die niet is ingebed in een maatschappelijke context. Consumenten voelen zich geen onderdeel van een discussie over deze technologie en zijn verrast, terwijl de biotechnologen de beperkingen van hun technologische kijk niet begrijpen.' [®]

**Eerdere afleveringen van deze serie
staan op resource-online.nl.**

MEER ÉÉN MET ÉÉN MERK?

Wageningen University & Research wordt het nieuwe merk voor al het Wageningse onderzoek en onderwijs. Vanaf 1 september verdwijnen instituutnamen als Alterra, LEI en Imares. Wat vinden medewerkers daarvan?

tekst Rob Ramaker illustratie Geert-Jan Bruins

Thom Achterbosch

Senior onderzoeker bij LEI
Wageningen UR in Den Haag

‘Ik ben wel gehecht aan het merk LEI. Bij het directoraat Landbouw van de EU kijken ze met extra aandacht naar publicaties waar LEI op staat. Maar ik kom ook veel buiten Europa en daar

gebruik ik vooral de naam Wageningen University & Research Centre, omdat deze daar meer weerklank krijgt. Zelf zoek ik dus ook naar de beste vlag op mijn schuitje, afhankelijk van waar ik ben.’

Marlies Sanders

Onderzoeker bij Alterra Wageningen
UR in Wageningen

‘We heten al langer Alterra Wageningen UR, dus dit is niet ineens een heel andere naam. Het was destijds een bewuste strategie om “Alterra” vooraan te zetten, zodat we bovenaan alfabeti-

sche lijstjes komen – nog boven Arcadis. We moeten immers de markt op. Met “Wageningen University & Research” staan we opeens achteraan. Dat zal in sommige gevallen het verschil maken.’

Yvon Geurts

Onderzoek bij het Centraal Veterinair Instituut (CVI) in
Lelystad

‘Voor mij hoeft de naam niet te veranderen. We zitten in Lelystad en voelen ons dus niet echt verbonden met Wageningen UR. Ik voel me veel meer CVI’er dan Wageningser. Bovendien is dit al de zoveelste naamsverandering. Het is een verspilling van geld en de naamsbekendheid die is opge-

bouwd. De naamsverandering leeft hier ook helemaal niet; ik weet niet op wat voor termijn dit gaat gebeuren en we zijn er hier helemaal niet mee bezig.’

Ellen van Kleef

Universitair hoofddocent bij de
leerstoelgroep Marktkunde en
consumentengedrag

‘De worsteling met namen snap ik wel. Je wilt het zo simpel en duidelijk mogelijk maken voor buitenstaanders. Maar als ik het straks moet typen,

denk ik dat ik toch de neiging heb het woord “research” weg te laten. Het zit al in het woord “university”: we doen hier onderzoek en het voelt dubbel om dat nog een keer te vermelden. Ik ben hier helemaal niet mee bezig geweest en het roept nu ook vragen bij me op. Moet ik straks een andere affiliatie vermelden als ik een artikel instuur naar een tijdschrift?’

Maarten van Hoppe

Onderzoeker bij Imares Wageningen
UR in Den Helder

‘Zelf heb ik er nog niet uitgebreid bij stilgestaan wat dit voor ons betekent. Wel vind ik het typisch dat zulke bekende namen verdwijnen. Voor partijen waar je mee samenwerkt, wordt het

toch weer een zoektocht. Nu koppelen mensen visserij met een aan Imares. Het heeft tijd nodig voordat dit ook zo gaat met Wageningen University & Research. Het is niet zo dat ik nou heel erg hecht aan de naam Imares – ook maar een vreemde afkorting – maar ik ben eraan gewend. Over een tijdje moet ik weer gaan zeggen dat ik ergens anders werk.’

Martin Baptist

Onderzoeker en adviseur bij Imares
Wageningen UR in Den Helder

'Vooropgesteld: ik vind het een goed idee dat de naam eenduidig Wageningen University & Research wordt. Ik was onlangs op een bijeenkomst in Antwerpen en daar waren onderzoekers uit Kroatië, Oostenrijk, Spanje, weet ik het. **Bij hen kun je niet aankomen met de naam Imares, maar Wageningen kennen ze allemaal.** Maar nu wordt onder Wageningen University & Research toch weer een nieuwe merknaam gehangen. In plaats van Imares wordt dat waarschijnlijk Wageningen Marine Research. Bovendien blijft Imares als *nickname* bestaan, wat dat ook mag betekenen. Dat zorgt voor verwarring.'

Marcel Hulst

Onderzoeker bij onder andere
Wageningen UR Livestock Research in
Wageningen

'Ik vind het wel handig dat er een uniforme naam komt. Aan klanten is het nu niet uit te leggen. Behalve bij Livestock Research zit ik ook in projecten met het CVI en werk ik bij de Animal Breeding & Genetics Group. Als ik uitleg waar ik vandaan kom, staan mensen met de oren te klapperen. Al die namen: business units, sciences groups, instituten. Buitenstaanders zien door de bomen het bos niet meer.'

Martijn van der Heide

Onderzoeker bij LEI Wageningen UR in
Den Haag

'Het idee vind ik in wezen goed. We zijn inmiddels met zijn allen overtuigd dat we naar One Wageningen moeten streven. Voor de buitenwereld moet je dan niet het onderscheid tussen de instituten overeind houden. Zelf zal ik niet minder binding ervaren met Wageningen University & Research dan met LEI. **En ik hoop dat hiermee ook de interne concurrentie vermindert; het met een schuin oog naar andere instituten kijken.** Wel vind ik het jammer dat er een traditie verloren gaat. Het LEI heeft 75 jaar bestaan onder de eigen naam en dat is een sterke merknaam in de agrarische wereld.'

Meer weten over het
merkenbeleid?

Kijk op resource-online.nl
en discussieer mee.

Peter Willemsen

Onderzoeker bij CVI Wageningen UR in
Lelystad

'Ik begrijp heel goed dat er wordt gestreefd naar uniformiteit. **Maar het CVI wordt nu – en dat is al 4 of 5 keer eerder voorgekomen – getroffen door een naamsverandering die afbreuk doet aan de bekendheid.** Internationaal zijn "CVI" en "Lelystad" een begrip. Als je die naam gaat schrappen, is dat kapitaalvernietiging. Natuurlijk krijg je de naam Wageningen terug, en dat is een geweldige naam. Maar uit ervaring weet ik dat bedrijven je na een naamsverandering niet meer weten te vinden.' ®

‘Ik wil hier een leven opbouwen’

Ammar Rubayi (34) vluchtte in 2008 van Irak naar Nederland. Onlangs studeerde hij in Wageningen af als voedseltechnoloog, dankzij een beurs voor vluchteling-studenten. ‘Ik houd van Nederland.’

tekst Linda van der Nat foto Sven Menschel

Hij heeft er nog altijd nachtmerries van. Ammar Rubayi werd in 2008 tijdens het boodschappen doen in zijn woonplaats Bagdad ontvoerd door een groep mannen. ‘Het was een traumatische ervaring. Ik ben meerdere dagen vastgehouden en mishandeld. Mijn familie heeft uiteindelijk, met behulp van mijn opa die in Amerika woont, tienduizenden dollars betaald om mij vrij te krijgen.’

Ammar werd bewusteloos achtergelaten langs de kant van de weg. Wie hem ontvoerd heeft, is nog altijd een raadsel. ‘Kidnap was handel in die tijd in Irak. Mensen verdienen er veel geld mee. Bij mij gebeurde het omdat ik uit een welgestelde familie kom: mijn vader was helikopterpiloot in het leger en mijn moeder ingenieur bij het ministerie van Gezondheid.’

Wat Ammar wel duidelijk was, was dat hij weg moest uit Irak. Het land was, sinds de inval van de Amerikanen en de val van Saddam Hoessein, een gevaarlijk en chaotisch oord geworden. Ammar: ‘Ik was apotheker en werkte in een kindziekenhuis. Na het werk ging ik zo snel mogelijk naar huis. Het was zo onveilig op straat dat je probeerde zo kort mogelijk buiten te zijn. Overal waren beschietingen, elk moment kon er een bus ontploffen of een autobom afgaan. Ik zag de mensen veranderen: ze hadden stress en waren bang.’

‘Vluchtelingen hebben allemaal dromen’

SNEEUW

Samen met zijn vader, aan wiens solidariteit werd getwijfeld na de val van Saddam Hoessein, vluchtte Ammar weg uit Irak. ‘Voor mijn vader was het ook niet veilig meer in Irak. In de periode na 2003 zijn er honderden piloten gedood.’ Ammar reisde van Irak naar Turkije en vanuit daar naar Nederland. ‘Ik zat in een vrachtwagen, achter de chauffeur in de cabine. Ik had geen idee waar we naartoe gingen. Mijn vader raakte ik onderweg kwijt.’

Eind december 2008 belandde Ammar in Amsterdam. ‘Ik kan me herinneren dat het koud was, echt koud. Het sneeuwde.’ Met de trein ging hij naar het asielzoekerscentrum in Ter Apel, waar een lange procedure begon om een verblijfsvergunning te krijgen. Hij verkaste van Ter Apel naar Eindhoven en van Eindhoven naar Heerlen. ‘Het was een stressvolle periode’, zegt Ammar daarover. ‘Ik verkeerde in een constante staat van verbazing en verwarring: wat gaat er nu met me gebeuren? Ik kon er niet van genieten dat ik nu in een andere wereld was.’ Het enige lichtpuntje was dat hij in Heerlen werd herenigd met zijn vader.

In mei 2009 kreeg Ammar het verlossende bericht: hij kreeg een verblijfsvergunning. Hij verhuisde naar een

Ammar Rubayi is enthousiast over de Wageningse manier van studeren: 'Hier had ik veel meer groepswork en presentaties dan in Bagdad.'

appartement in Zeist, ging Nederlands leren en zich voorbereiden op een universitaire studie. Het UAF, een stichting die vluchtelingen begeleidt bij studie en werk in Nederland, betaalde zijn taalcursussen en later ook zijn collegegeld en studieboeken. Hij is er dankbaar voor. 'Vluchtelingen hebben allemaal dromen. Ze willen iets bereiken. Mijn verhuizing van Irak naar hier was als een geboorte; je begint als het ware een nieuw leven.'

ELKE DAG FEEST

Het duurde nog even voor Ammar daadwerkelijk kon gaan studeren. Zijn vader werd ziek en hij nam de zorg op zich. Uiteindelijk begon hij in 2014 aan de Wageningse masteropleiding Food quality management, waar hij zonder aanvullende eisen werd toegelaten. 'Ik ben geïnteresseerd in voedselkwaliteit en bij mijn scriptie kon ik mijn achtergrond in de farmacie gebruiken om een link te leggen tussen voedsel en geneesmiddelen.' De Wageningse manier van studeren beviel hem. 'In Bagdad kennen medische opleidingen veel stress. Je staat vaak in het lab en krijgt veel informatie in korte tijd. Elke twee weken heb je een toets. Hier had ik veel meer groepswork en presentaties. De stof vond ik niet moeilijk; ik had meer vooropleiding dan nodig was voor de master. Ik haalde dus goede cijfers. Zevens en achten.'

Ook het Wageningse studentenleven beviel Ammar. 'Voor studenten die in Wageningen wonen, is het elke dag feest. Er zijn veel verschillende gezellige activiteiten en interessante organisaties.' Ammar probeerde er zoveel mogelijk van mee te pikken, wat lastig was omdat hij in Zeist woonde. 'Ik deed mijn best om na de colleges zo lang mogelijk te blijven voor groepswork of labwork. Ik heb meegedaan aan de Arabian Nights van ISOW.' Ook zat Ammar in de jury van de Teacher of the Year Awards 2015.

TOMPOEZEN

Van 2014 tot nu is het een mooie reis geweest, vindt Ammar. 'Ik houd van Irak, maar ik houd ook van Nederland, jullie zitten in mijn hart. Ik houd van drop en van tompoezen en ik barbecue met mijn burens.' Of hij ooit naar Irak teruggaat, weet hij niet. 'Ik wil hier een leven opbouwen, ervaring opdoen en mezelf ontwikkelen. Ik heb een kans gekregen om hier te studeren en nu wil ik graag iets terugdoen. Inburgeren is daarbij heel belangrijk.'

Dat is dan ook zijn advies aan de vluchtelingen die nu naar Nederland komen: leer de taal en ga studeren. 'Alleen de ervaring die je meeneemt uit je eigen land is niet genoeg. Je moet hier geleerd hebben om te kunnen slagen en dat kan alleen als je een diploma van een Nederlandse universiteit hebt.'

Ammar Rubayi (tweede van links) in 2005 bij het Al-Noman-ziekenhuis in Bagdad.

DEPRESSIE

Op depressie gefokte ratten knappen aanzienlijk op als ze in een vrolijker omgeving worden geplaatst. Preciezer: in een ruimere kooi met veel verstoppelken en speelgoed om op te klimmen of kauwen. Dat hebben onderzoekers van de North Western University ontdekt. Zij vinden dat goed nieuws voor mensen met aanleg voor depressiviteit. Ook depressief? Probeer eens een groter huis met veel verstoppelken en speelgoed om op te klimmen of kauwen.

SLIMPIE

Stadsvogels zijn slimmer dan platte-landsvogels. Dat beweren onderzoekers van McGill University in Montreal. Zij keken hoe verschillende goudvinken het ervan afbrachten bij 'IQ-testjes', zoals het openen van potjes met eten. De stadsvinken doen dat beter. De vraag is natuurlijk of dat intelligent is. Waarom zou je een potje proberen te openen als het voer gewoon op straat ligt?

SPERMA

Zonnebrandcrème is slecht voor sperma, beweren Deense onderzoekers van de Universiteit van Kopenhagen. De UV-filters in de smeersels verstoren de hormoonhuishouding van spermacellen. Dat verklaart volgens de onderzoekers mogelijk de teruglopende vruchtbaarheid van mannen. De verdachte chemicaliën zitten overigens ook vaak in make-up en andere huidverzorgingsproducten. Schoonheid heeft zijn prijs.

DE PIL

De anticonceptiepil heeft mogelijk desastreuze gevolgen voor het leven in onze sloten. Mannetjeskikkers

kunnen niet tegen de vrouwelijke hormonen die via de pil in het milieu terechtkomen. Poolse en Duitse wetenschappers hebben aangetoond dat kikkerpopulaties feminiseren. Genetische mannetjes worden wat uiterlijk en gedrag betreft vrouwtjes. Met extinctie als onvermijdelijk gevolg.

Dubbel kampioenschap voor Sphinx

Het eerste herenteam van de Wageningse studentenbasketbalvereniging Sphinx is vroegtijdig regionaal kampioen geworden. Zaterdag 2 april wonnen de heren thuis in De Bongerd zo ruim dat ze niet meer in te halen zijn. Twee weken eerder sleepte het eerste damesteam van Sphinx ook al – ongeslagen – het kampioenschap binnen.

De wedstrijd van de heren begon spannend, maar aanvoerder Constantinos had er vertrouwen in. 'Het hielp dat we thuis speelden; er waren veel supporters. Na het tweede kwart wist ik al dat we hem hadden.'

In de goedgevulde Bongerd werden mooie acties stevast ontvangen met gejuich, maar het feest begon pas echt tijdens de laatste seconden. Onder begeleiding van een staande ovatie en het welbekende *'We are the champions'*, nam het team uiteindelijk de beker in ontvangst. Constantinos is trots. 'Ik ben zo blij dat het har-

FOTO: SVEN MENSCHER

Sphinx – in het geel – won op 2 april met overmacht van Hanze Stars uit Zutphen.

de werk zich heeft uitbetaald. Het was een lastig seizoen, ook omdat we het moesten combineren met onze studies.'

De Sphinx-heren promoveren naar de tweede divisie. Volgens

Constantinos is het echter onwaarschijnlijk dat het team intact blijft. 'Sommige jongens zijn klaar met hun studie.' De Sphinx-dames promoveren volgend seizoen naar de eerste klasse. **DK**

Wageningen Got Talent

Op de televisie word je ermee doodgegooid: talentenjachten. Maar hoe zit het met het talent in Wageningen? Dat zit wel snor, bleek woensdag 23 maart tijdens het evenement Wageningen Got Talent in The Spot. De avond begon ijzersterk met goochelaar Janse Heijn. Hij toverde een wijnopener uit zijn zakdoek en probeerde het wereldrecord 'Rubiks kubus oplossen' te verbeteren. De student Biotechnologie Daan Hooijenga wist het publiek nog mee te krijgen met zijn zangperformance, maar daarna was het zo rumoerig in de zaal dat de grappen van de Wageningen Comedy Club nauwelijks te verstaan waren. Na de pauze was de stemming beter. Allegra, de paaldansvereniging, verblijde het publiek met een gracieuze show. De afsluiter van de avond was *mental*ist en oud-

FOTO: SVEN MENSCHER

deelnemer van het SBS6-programma *MindMasters*, Tim Hosting (foto). Hij verblufte het publiek vooral met zijn Russische roulette met nietmachines. **KP**

Bekijk de fotoserie
op resource-online.nl.

Buddy's in watten gelegd

Studenten die tijdens de AID mentor van internationale studenten zijn, krijgen voortaan tijdens de introductiedagen de vraag voorgelegd of ze ook buddy willen worden. Als ze ja zeggen, krijgen ze een jaar lang gratis lidmaatschap van IxESN en 50 euro voor een uitstapje met hun buddygroepje.

Tot nog toe konden studenten bij hun inschrijving als AID-mentor al aangeven of ze ook buddy willen worden. Dat houdt in dat ze ook na de introductiedagen afspreken met 'hun kindjes', in elk geval het eerste halfjaar. 'We merkten dat veel mentoren het onderscheid verwarrend vonden', vertelt Paulie Jager, studente Voeding en gezondheid en buddycoördinator bij IxESN. 'Ze begrepen niet wat het verschil was tussen mentor en buddy.' Ook is het voor studenten vooraf lastig in te schatten of ze ook na de AID betrokken willen blijven bij hun groepje, omdat ze nog niet weten of er een klik is.

De internationale studentenvereniging wil meer studenten aan zich binden, vertelt Paulie. 'Buddy's krijgen altijd een jaar lang gratis lidmaatschap van IxESN, waardoor ze korting krijgen op activiteiten en excursies. Ook krijgen ze 50 euro om iets te ondernemen met hun buddygroepje. Voor ons is het interessant, omdat we zo meer enthousiaste leden krijgen die het leuk vinden om internationale studenten wegwijs te maken in Wageningen en Nederland. Het is altijd moeilijk om mentoren en buddy's te vinden en zo wordt voor ons de vijver om in te vissen hopelijk wat groter.'

IxESN gaat nu tijdens de AID-trainingen voor mentoren presentaties houden over wat het buddyprogramma precies inhoudt. Ook denkt de studentenvereniging na over een evenement tijdens de AID dat het buddyprogramma onder de aandacht moet brengen. 'Buddy zijn is heel erg leuk; je leert heel veel mensen vanuit de hele wereld kennen, je kunt je Engels oefenen en kennismaken met andere culturen.'

® LvdN

Tekst
Kim
Peterse

AFLEVERING 69 MORTIERSTRAAT 14B <<

Wat voorafging: Derk is al een tijdje volledig uit de kast met zijn nieuwe vriend Jelle. Hoewel, volledig...?

Don't tell mum

Eindelijk begon Derk een beetje wakker te worden. De koude douche friste zijn brakke hoofd flink op. Vanwege zijn sportieve leven dronk hij nauwelijks alcohol. Zijn uitspatting van gisteren hakte er dan ook behoorlijk in. Met Jelle was hij naar het *Don't tell mum*-feest van Unitas geweest en flink losgegaan. Verbaasd zag hij een oranje stroompje in het douchputje verdwijnen. Het thema van het feest was *I got stuck in a fairytail* en Jelle – zelf verkleed als Aladdin – had hem overgehaald om als de gelaarsde kat te gaan. Blijkbaar had hij niet de moeite genomen bij thuiskomst de schmink van zijn gezicht te wassen.

In zijn badjas ging Derk naar de keuken, waar de frituuravonturen van Willem-Jan nog nadrukkelijk te ruiken waren. Met een zucht schoof hij de frituur, de vieze borden en de openstaande pot mayonaise aan de kant en begon een ontbijtje te maken. Derk had vanochtend gelukkig vrij. Eigenlijk gold dat niet voor Jelle, maar tot Derks verrassing had die toch nog naast hem gelegen vanmorgen.

Hij was waarschijnlijk door zijn wakker heen geslapen.

Derk kon een grijs niet onderdrukken. Ik zit echt een beetje vast in een sprookje, dacht hij. Jelle en hij waren nu al twee maanden officieel bij elkaar en bijna iedereen had hem geaccepteerd. Gewapend met een grote kop koffie, een glas sinaasappelsap en twee tosti's ging hij terug naar zijn kamer. Eens zien hoe Jelle eraan toe is, dacht hij.

Jelle zat rechtop in bed en keek op van zijn telefoon. 'Kijk eens wat ik voor je heb: je ochtendmedicatie', zei Derk en overhandigde hem het ontbijt. 'Bedankt! Je bent de beste', zei Jelle.

Met een serieuzere toon ging hij verder. 'Derk, heb je eigenlijk je ouders al eens verteld dat je op mannen valt?' Bij het zien van Derks vragende blik gaf Jelle zijn telefoon. Op het scherm was een foto van *Don't tell mum* te zien waar Jelle en hij zoenend op stonden. Hij was getagd. Zijn ogen schoten naar de allereerste reactie. 'Derk, wat is dit in vredesnaam?! We moeten hoognodig praten!' Afzender: zijn moeder.

ILLUSTRATES: KIM PETERSE

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

>> FEESTEN

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

JUNUSHOFF - PHD PARTY

Vrijdag 8 april van 22:00 tot 04:00

Het jaarlijkse feest voor promovendi begint deze keer met een salsaworkshop. Vooraf registreren is nodig, maar de entree is gratis. Geen PhD'er en toch naar dit feest in theater Junushoff? Ook op uitnodiging van een promovendus kun je binnenkomen.

CERES - STUPÉFÊTE: THE WORLD IS YOURS

Vrijdag 8 april van 23:00 tot 05:00

Het tweede feest van Ceres Stupéfête vindt plaats op een vrijdag. Het hele weekend om bij te komen, dus kans om tot diep in de nacht door te gaan. Waan je in Brazilië of in New York tijdens dit wereldse feest. Een toegangskaart is met 5 euro wel wat prijzig.

ARGO - OPEN FEEST: VARSITY

Dinsdag 12 april van 23:00 tot 06:00

Om de legendarische roeiwedstrijd de Varsity te vieren, is er een open feest op Argo. Tot zonsopgang losgaan met uitzicht op de Rijn. Als de wedstrijdroeiers ook meedrinken, gaat het dak er zeker af.

KSV FRANCISCUS - FRANCISCUS IN THE MIX

Donderdag 14 april van 23:00 tot 05:00

Bepaal zelf welke muziek je wilt horen tijdens het open feest op KSV. Er kunnen maximaal 200 nummers worden gedraaid, dus wees er vroeg bij als je zeker wilt zijn dat je verzoeknummer aan bod komt. Toegang 4 euro. ⑧

>> HET ECHTE WERK

‘MIJN MOEDER STUURDE EEN KOFFER VOL SULTANA’S’

Wie? Kimberly Linde, masterstudent Voeding en gezondheid

Wat? Thesisonderzoek naar vitamine A-tekort bij kinderen

Waar? Telemu, Nigeria

‘Vitamine- en mineralendeficiënties kunnen het beste worden opgelost via voedsel dat mensen al verbouwen en eten. Voor het project waar ik mijn thesis deed, zijn twee crèches opgezet. Daar verzorgden we voor 250 kinderen 6 dagen per week ontbijt en lunch om te kijken of we hun vitamine A-tekort konden verminderen met gele cassave. Veel Afrika-
nen eten al witte cassave.

Het was de bedoeling dat ik in de eindfase van het project zou komen, maar het zat nog in de beginfase en ik heb vooral geholpen om alles op te zetten. Ik kan heel snel enthousiast worden en dan het leiderschap op me nemen, maar hiërarchie bleek daar heel belangrijk. Als student sta je onderaan de ladder. Uiteindelijk ben ik langzaam gaan samenwerken met de projectleider en projectmanager. De typisch Nederlandse schema's, planningen en lijstjes kwamen goed van pas.

Het was pittig. Om zes uur werd ik wakker van de koks die naast mijn kamer begonnen te koken voor de kinderen. Om zeven uur begon ik en om tien uur 's avonds was ik klaar. Ik ben een perfectionist en kon het project niet goed loslaten, ook omdat we als team in één huis woonden, om de hoek van de crèches.

Het lokale eten viel erg tegen. Ze eten daar rijst of aardappels met een saus van voornamelijk rode peper. Ik kan niet zo goed tegen heet eten. Ze probeerden het minder heet te maken, maar dan kon ik het nog niet eten. Gelukkig had ik op aanraden van mijn begeleider voor de eerste

maand noedels meegenomen. Uiteindelijk heeft mijn moeder een koffer vol Sultana's gestuurd, die ik regelmatig telde om mezelf ervan te verzekeren dat ik genoeg had tot het einde.

Op een dag ging ik met een collega naar de markt. Ik bleef in de auto met halfopen raampjes wachten, terwijl hij nog wat spullen moest afrekenen. Hij had zijn sleutel meegenomen en zijn telefoon achtergelaten. Hij bleef erg lang weg en mensen werden steeds nieuwsgieriger en verzamelden zich rond de auto. Omdat ik blank was, wilden ze me allemaal aanraken door de open raampjes heen. Uiteindelijk belde er een andere collega om te vragen waar wij bleven. Toen zij doorhad dat ik daar alleen was, wist ze niet hoe snel ze mij moest ophalen. Later zei ze dat ik nooit op die markt had mogen zijn, voor mijn eigen veiligheid. Gelukkig is het allemaal goed afgelopen.' ⑧ MvdH

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in... Brazilië

In het nieuws: De Braziliaanse president Dilma Rousseff heeft de van corruptie verdachte ex-president Lula benoemd tot minister. Sindsdien verliest ze in rap tempo de steun van haar eigen partij én het volk.

Commentaar door Silvia Gabriela Abreu e Silva (Voeding en gezondheid) en Gustavo Crestana (Plantwetenschappen).

Silvia: 'De federale politie onthulde dat Rousseff Lula tot minister benoemde om onderzoek naar corruptie door Lula te belemmeren. Brazilianen komen nu in opstand. Ze eisen het vertrek van Rousseff. Het is belangrijk te weten dat nog steeds een deel van de bevolking Rousseff en haar PT-partij steunt. In mijn optiek zijn de Brazilianen vooral klaar met de corruptie die alle politieke en bestuurlijke sferen van het Braziliaanse systeem beïnvloedt. Corruptie heeft geen politieke partij, maar is geworteld in de landelijke, provinciale en gemeentelijke lagen in het land.

Brazilië heeft dringend behoefte aan morele en politieke hervormingen. We leven momenteel in een crisis, waarin de huidige machthebbers van de PT-partij slecht regeren. Als een goede Braziliaan, hoop ik op het beste voor mij land en blijf ik positief.'

Gustavo: 'Corruptie bestaat al in Brazilië sinds de Portugezen kwamen. Het is niks nieuws. De problemen in ons land zijn veel groter

FOTO: VALENTINA PETROV/SHUTTERSTOCK.COM

dan de huidige corruptiezaak. De vorige president Lula heeft ons land uit de armoede gehaald en economisch vooruit geholpen. Rousseff heeft moeite dit voort te zetten. Mismanagement is aan de orde van dag. Dit zorgt voor werkloosheid en inflatie en bedrijven stoppen met investeren in ons land, met als gevolg grote protesten van de bevolking. De media dragen hier ook aan bij. Die focussen alleen op corruptie binnen de PT-partij van Rousseff, terwijl dit bij alle partijen speelt.

Hoe dit verder gaat, is lastig te voorspellen. De situatie is heel instabiel. Rousseff kan aftreden en dan neemt de vicepresident Michel Temer het over. Ook kan Rousseff een manier vinden om aan de macht te blijven, ook al zal de steun onder de bevolking dan alleen maar afnemen.' LdP

Voeding en dementie

Welkomstwoord

door prof. Lisette de Groot, WU

'We worden ouder en het brein ook'

drs. Marc Petit, voorzitter Internationale Stichting Alzheimer Onderzoek, ISAO

'Goede voeding om te onthouden'

dr. Ondine van de Rest, WU

'Minder ruiken en proeven als voorbodes'

dr. Sanne Boesveldt, WU

'Ik wil niet vroegtijdig vergeten, dus ik eet'

prof. Marcel Olde Rikkert, Geriater, Radboudumc

Panel discussie met sprekers

o.l.v. prof. Lisette de Groot, WU

Het programma van deze lezingenserie over voeding en gezondheid wordt aangeboden door de Stichting Dr. Judith Zwartz en de afdeling Humane Voeding. Het onderwerp dit jaar is 'Voeding en dementie'.

Het bijwonen van deze bijeenkomst is gratis, aanmelding is niet nodig.

Division of Human Nutrition

11 april 2016

Hof van Wageningen, Lawickse Allee 9,
Wageningen. Aanvang: 20.00 uur

(vanaf 19.30 staat de koffie klaar)

Voor vragen: human.nutrition@wur.nl

Forum Irregular Opening Hours May 2016

	2016	The Building	The Library	Student Desk IT Service Point	WURshop	Restaurant	Grand Café	Wageningen in'to Languages
Sunday	1 May	9 am - 7 pm	9 am - 7 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday	2 May	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	12 pm - 2 pm	9 am - 4.30 pm	10 am - 2 pm 5 pm - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Tuesday	3 May	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	12 pm - 2 pm	9 am - 4.30 pm	10 am - 2 pm 5 pm - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Wednesday	4 May	8 am - 12 am*	8 am - 12 am*	12 pm - 2 pm	9 am - 4.30 pm	10 am - 2 pm 5 pm - 7 pm	8 am - 5 pm	9 am - 5 pm
Thursday Ascension / Liberation Day	5 May	8 am - 11 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	6 May	8 am - 11 pm	8.30 am - 5.30 pm	Closed	Closed	Closed	11.30 am - 1.30 pm	9 am - 5 pm
Saturday	7 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	8 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	13 May	8 am - 11 pm	8 am - 10 pm	9 am - 1 pm	9 am - 2.30 pm	Closed	Closed	9 am - 5 pm
Saturday	14 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Sunday	15 May	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Monday	16 May	10 am - 6 pm	10 am - 6 pm	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed

* Attention 12 am is midnight

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

WAGENINGEN UR
For quality of life

Orion Irregular Opening Hours May 2016

	2016	The Building	Bike basement	Restaurant	The Spot
Sunday	1 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday	2 May	8 am - 6 pm	8 am - 10 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 10 pm
Tuesday	3 May	8 am - 6 pm	8 am - 10 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 10 pm
Wednesday	4 May	8 am - 6 pm	8 am - 10 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 10 pm
Thursday Ascension Day / Liberation Day	5 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	6 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Saturday	7 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday	8 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday	13 May	8 am - 6 pm	8 am - 6 pm	11.30 am - 1.30 pm	8 am - 4 pm
Saturday	14 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Sunday	15 May	Closed	Closed	Closed	Closed
Whit Monday	16 May	Closed	Closed	Closed	Closed

WAGENINGEN UR
For quality of life

Leeuwenborch Irregular Opening Hours May 2016

	2016	The Building	Coffee Bar / Restaurant	The Library
Sunday	1 May	Closed	Closed	Closed
Monday	2 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Tuesday	3 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Wednesday	4 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 6 pm
Thursday Ascension Day / Liberation Day	5 May	Closed	Closed	Closed
Friday	6 May	7 am - 10.30 pm	9.30 am - 3 pm	Closed
Saturday	7 May	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Sunday	8 May	Closed	Closed	Closed
Friday	13 May	7 am - 10.30 pm	8 am - 5 pm	8.30 am - 5 pm
Saturday	14 May	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed
Whit Sunday	15 May	Closed	Closed	Closed
Whit Monday	16 May	Closed	Closed	Closed

After 6 pm entrance is only possible after registration at the reception desk.

WAGENINGEN UR
For quality of life

mededelingen

Vacancy: Web portal assistant at the Centre for Development Innovation (CDI)

Would you like to assist our international team in generating cutting-edge developmental content and producing innovative materials for web-portals supporting CDI's international projects? Requirements: excellent written English, availability as an MSc student for at least 1 year 1 day/week, experience with web CMS, familiarity with CDI themes. E-mail: james.mulkerrins@wur.nl.

Illustrator gezocht

De online redactie van Wageningen UR zoekt een student die tekst en/of data omzet in illustraties/visualisaties. Werktijden: ca. 16 uur p/w (flexibel). Enige ervaring met Illustrator of een ander vector-based tekenpakket? Mail je motivatie naar iris.vanwerven@wur.nl.

Student representative WU to the International Students Summit (ISS)

All MSc- and 3rd year BSc-student at WU can apply for this position. The ISS, organized by the Tokyo University of Agriculture will take place in Tokyo on 29 to 30 September. All costs will be covered. The summit's theme: 'Students Promoting Environmental Justice in the Globalization of Intensive Agricultural Systems'. Mail your application letter and abstract of your intended paper (max. 400 words) to wim.heijman@wur.nl.

Studentensafari's zuidelijk Afrika

Komende zomer kun je reizen naar zuidelijk Afrika (Capita Selecta, 3 ECTS) om de Afrikaanse natuur en wildlife te ontdekken. Info: www.studentensafaris.nl of info@studentsafaris.nl.

agenda

donderdag 7 april, 12.30-13.20

LUNCH WORKSHOP WWL/WAGENINGEN UR LIBRARY: CITING AND REFERENCING

To avoid plagiarism in academic writing, it's essential to cite and reference the sources you used. But what sources exactly, where to put an in-text citation, and how to make a reference list? Join the workshop, and learn how tools like EndNote can save you countless hours formatting reference lists. Venue: Forum, C0408. Info: wageningenwritingLab@wur.nl

donderdag 7 t/m woensdag 20 april
FILMS VOOR STUDENTEN

Bij filmhuis Movie W: *Francofonia*, docufictie over de directeur van 't Louvre en een nazi-officier, poëtische reflectie op kunst en macht; *Tanna*, exotische Romeo-en-Julia bij de Yakel-stam op de Vanuatu-eilanden; *The Assassin*, gestileerd drama over een huurmoordenaar in gewetensconflict in negende-eeuws China; *Violeta went to Heaven*, onconventionele biografie over de Chileense singer-songwriter Violeta Parra; *Drone*, documentaire over moderne oorlogsvoering. Locatie: Wilhelminaweg 3A.

WWW.MOVIE-W.NL

woensdag 13 april, 20.30

DUBBELCABARET MET FELIX HEEZEMANS EN RUUD SMULDERS T.G.V. IPSO FACTO BENEFIETWEEK

Een hilarische avond (voertaal: Nederlands) waarvan de opbrengst gaat naar de noodhulporganisatie Free A Girl, die zich inzet om jonge meisjes uit de gedwongen prostitutie te bevrijden en daders veroordeeld te krijgen. Kaarten à € 5 via: cabaret.ipso-facto@wur.nl.

vrijdag 15 april (20.15 uur) & zondag 17 april (14.30 uur)

CONCERT 'RHAPSODY IN BLUE' EN 'THE BELLS' DOOR HET WAGENINGS SYMFONIE ORKEST EN HET ANDERE KOOR

Op het programma stukken van Rachmaninoff, Moessorgski, Gershwin en Tsjaikovski. Het concert op vrijdag is in de Johannes de Doperkerk, Bergstraat Wageningen. Het concert op zondag in Musis Sacrum, Velperweg Arnhem.

WWW.HWSOHAK.NL

donderdag 21 april, 16.00-18.30

AFSCHEIDSBIJENKOMST DR. RUDI ROIJACKERS I.V.M. PENSIOEN

In 1980 startte hij bij de vakgroep Waterzuivering. Hij sluit z'n carrière af als een door studenten geliefde docent. Locatie afscheidsbijeenkomst: Lumen 1 & 2.

Deadline indienen: één week voor verschijningsdatum (max. 75 woorden). Mail: resource@wur.nl

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Nieuw adres
Droevendaalsesteeg 4,
6708 PB Wageningen
(Atlas, gebouw 104, bode 31).
Postbus 409 6700 AK Wageningen.

Secretariaat: Thea Kuipers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl
ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofdredacteur)
edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Lieke de Kwant (eindredacteur)
lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Koen Guiking (webredacteur)
koen.guiking@wur.nl, 0317 481338
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs)
linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij)
rob.ramaker@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Ton van den Born, Alexandra Branderhorst, Susie Day, Stijn van Gils, Aart-Jan van de Glind, Clare McGregor, Hoger Onderwijs Persbureau, Milou van der Horst, Amy Jansen, Anja Janssen, Nicole Janssen, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Kito, Hilde de Laat, Django Kaasschieter, Sven Menschel, Carina Nieuwenweg, Gieneke Nijhof, Rik Nijland, Onnika van Oosterbosch, Derek Pan, Kim Peterse, Lucas du Pré, Simone Rijlaarsdam, Henk van Ruitenbeek, Eva van Schijndel, Kristina Simonaityte, Twan van der Slikke, Joris Tielens, Pascal Tieman, Kees van Velu, Veronika Wehner, Daniël Dreadson, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester

Vormgeving

Geert-Jan Bruins

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuipers, resource@wur.nl, 0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

klimaatneutraal
natureOffice.com | NL-215-174413
gedrukt

FSC
MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C007225

Everts & Weijman
beleef groen, geniet groen

afspraak = afspraak
in alle 4 seizoenen
houden wij uw tuin
duurzaam en groen

Renkum 0317-313521 www.everts-weijman.nl

CineMec Laan der Verenigde Naties 150
www.cinemec.nl / 0900 - 321 0 321

FILM v.a. 7 apr The Huntsman Winter's War	FILM v.a. 14 apr Room	KUNST 19 & 24 apr Teatro Alla Scala
--	--	---

DONDERDAGAVOND €3 STUDENTENKORTING

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Plastic bag? No, thanks

I sat in my bedroom, looked at the stack of plastic bags, and felt embarrassed. This was a year ago. I had been living in the Netherlands for a few months and hadn't yet grown accustomed to the Dutch habit of bringing my own bag to the supermarket.

Until that moment in my room in Wageningen I had never thought about the impact of purchasing a new plastic bag every time I did groceries. But seeing how Dutch people made a point of reducing the use of plastic bags made me change my behaviour, almost without noticing it. Nowadays I always keep a foldable shopping bag in my school backpack, in case I feel a sudden whim to go grocery shopping. This is a habit I want to preserve once I go back to my country, because I believe the old saying: 'the small acts that help to save nature will change the future'.

The good news is that Indonesia has also changed while I have been in the Netherlands. A few months after the rule was implemented throughout Europe that shops were no longer allowed to hand out free plastic bags, Indonesia also introduced legislation to reduce the use of disposable carry bags. I wasn't surprised about this at all and I am very pleased with this development.

I hope all the internationals in Wageningen will adapt to this good habit of our Dutch friends and stick to it when they go back home. Let's all bring our own eco-friendly shopping bag to the supermarket and eliminate the unnecessary use of plastic bags. Ika Nurziah, MSc student of Plant Biotechnology, Indonesia

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euro and Dutch candy.

[NL]

TASJESSCHAAMTE

Ze zat in haar kamer, keek naar de stapel plastic tassen en schaamde zich. Ika Nurziah was een paar maanden in Nederland toen ze besloot een voorbeeld aan de Nederlanders te nemen en voortaan gewapend met boodschappentas naar de supermarkt te gaan. Als ze straks terug is in Indonesië, wil ze die goede gewoonte vasthouden. Ze hoopt dat meer internationale studenten dat doen: Hollandse milieuvriendelijkheid (en zuinigheid...) als exportproduct.